

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. E. Burlington, Postmaster General.

AVSTRIJSKI KORLE ZOPET MEŠETARI ZA MIR.

Švice poročajo, da ponuja cesar separatni mir Italiji. V avstrijskem kotlu zopet kipi. Oblast Habsburžanov se maje. - Nemški ujetniki v Rusiji na delu za nemško republiko. Nesramne zahteve Nemčije.

Washington, 30. apr. — Iz Švice je prišlo danes poročilo (poslala ga je med svet. Katoliška mednarodna časnikarska agentura v Bazlu), da je avstrijski cesar Karl ponudil Italiji separatni mir. Cesar apeluje na Italijo, da se naj premisli in svojo lastno korist. — Tukajšnje italijansko poslanstvo je prejelo informacije, da se v Avstriji kuba velika kriza. Oblast Habsburžanov se maje. Prvič v zgodovini dvojne monarhije raspravljajo v avstro-ogrskih delegacijah o omejitvi vladarjeve oblasti.

Amsterdam, 30. apr. — Berlinški "Vorwaerts" poroča o velikih živčnih izgrelih v Krakovu.

Paris, 30. apr. — Izvrševalni odbor francoske socialistične stranke je danes naznanil, da vled izrednega vojnega položaja na bo letos običajnih delavskih demonstracij prvega maja.

Moskva, 30. apr. — Tukaj zborujejo že nekaj dni zastopniki nemških in avstro-ogrskih ujetnikov v Rusiji. Na zborovanju so zastopane vse narodnosti vojnih ujetnikov in zbranih je več sto delegatov, ki izjavljajo, da njihov cilj je sovjetska republika v Nemčiji, Avstriji in na Balkanu. Govorniki so povdarjali, da se morajo ujetniki v Rusiji pripraviti za socialno revolucijo v zapadni Evropi, ki pride po vojni.

Nemška vlada je poslala bolševiškim komisarju zunanjih zadev Čičerinu noto, v kateri zahteva, da mora ruska vlada preprečiti "izdajalsko" zborovanje nemških ujetnikov v Moskvi. Obenem zahteva nemška vlada, da morajo biti aretirani vsi revolucionarni odbori ujetnikov v Rusiji. Nemška vlada je dobila informacije — tako se glasi nota — da so avstro-nemški ujetniki v Sibiriji organizirali revolucionarne odbore in potrgali svojim častnikom znamenja dostojanstva, da ti odbori delujejo proti povrnitvi ujetnikov v domovini, dokler ni vojna končana in da je ujetniški odbor v Omsku sklenil zastražiti sibirsko železnico proti odhodu ujetnikov. Berlinska vlada je tudi zvedela, da je kongres ujetnikov v Moskvi tudi sklenil preprečiti odhod ujetnikov v Nemčijo in Avstrijo.

Nemčija zahteva, da bolševiška vlada razoroži ujetnike v Omsku in jih postavi pod stražo ruskih čet in da strogo loči nemške in avstrijske (slovenske) ujetnike v posebne taborje. Končno zahteva nemška vlada, da sovjet čim prej poje nemške ujetnike domov.

Washington, 30. apr. — Državni departament je informiran, da Nemčija grozi ruskim bolševikom s okupacijo Petrograda in z novo vojno, ako sovjet ne pošlje domov nemških in avstrijskih ujetnikov.

Nemška vlada je poslala posebno komisijo 115 mož v Moskvo, ki se pogajala z bolševiki zaradi ujetnikov. Nemčija zahteva, da mora ruska vlada izpustiti in poslati domov vse zdrave in telesno sposobne ujetnike, lahko pa obdržati ujetnike in pobahnjene, ki naj ostanje v oskrbi neutralnih zdravstvenikov. V zameno pa nemška vlada zahteva, da bolševiki izpustijo vse ujetnike, medtem ko obdržijo zdrave in telesno sposobne. Ta nemška zahteva Nemčije je v direktnem nasprotju s točkami v versajlitski pogodbi.

Postanik Francis je poslal v sovjetsko vlado redno poročilo, toda v poročilu ni niti trohice o kakem

gibanju monarhističnih protirevolucionarjev v Rusiji. Iz tega je sklepati, da so bile vesti o "novem carju" le finsko-nemške laži.

Amsterdam, 30. apr. — Iz nemških virov poročajo, da so finske obrežne baterije, ki so pod poveljstvom nemških častnikov, pričele bombardirati rusko floto v pristanišču Kronštata. Tamkaj se nahaja kakih 145 ruskih bojnih ladij, ki so se umakile iz luke v Helsingforsu. Bombardiranje ruske mornarice je kršitev brest-litovske mirovne pogodbe.

Moskva, 30. apr. — Nemška vlada se skrivoma pogaja s protibolševiškim elementi v Kavkaziji in na Krimu. Ta čin Nemčije jasno svedoči, da povsod hujska na protirevolucijo proti vladi sovjeta.

Grof Mirbach, novi nemški poslanik v Rusiji, je prišel večeraj v Moskvo in predložil bolševiški vladi svoje poverljive listine.

London, 30. apr. — Finska vlada poroča čez Švedsko, da je njena bela garda s pomočjo Nemcev osvojila trdnjavo Viborg na južni obali Finske. Osvojitelji so pobili malone vse garnizije rdeče garde, ki je štela blizu 6000 mož.

AVSTRO-OGRAKA BREZ KABINETA.

Curiah, 30. apr. — Seydler, ki je demisioniral pred nekaj dnevi, še nima naslednika. Govori se, da je cesar Karl poveril sestavo kabineta grofu Belasereniju.

Na Ogrskem ni nič boljše. Dr. Wekerle, ki je hotel organizirati koalicijsko ministarstvo, je pogorel s svojo nakano. Neodvisna stranka in socialisti nečejo nič slišati o koaliciji, dokler jim ni zagotovljen sprejem volilne reforme.

Kupite liberty bond! Tri dni je še časa.

VOJNI TAJNIK JE IZDELAL NAČRT ZA VELIKO ARMADO.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je zadovoljen, da precej velika ameriška sila zdaj potega v Franciji v veliki bitki, in odkril je, da je pripravljen predložiti kongresu načrt za veliko ameriško armado.

Generalni štab spopolnjuje načrte za sodelovanje ameriške armade v vojni v tem letu in letu 1919. Načrt zahteva minimalno armado 3,000,000 mož v Franciji in tako veliko silo doma, ki jo lahko opremijo in pošljejo onkraj koncem leta 1919.

Generalni štab namerava poslati sedanje čete tako hitro v Francijo, kot mu je mogoče in ima na razpolago transportna sredstva.

Uprava hoče pripraviti javnost, da je potrebna velika armada vsled položajev v Franciji. To pove tednik vojnega departamenta, ki pravi:

"Za nas je neobhodno potreba, da pripravimo nadomestne čete za armade v Franciji. Zmožni moramo biti, da postavimo na bojišče sveže čete, ki so izvežbani popolnoma in metodično."

Vojni tajnik Baker namerava vprašati kongres, da dovoli povisati armado. Sedanji zakon dovoljuje dve enoti narodne armade po 500,000 mož. Po nabornem zakonu bi lahko uprava rekrutirala 3,000,000 mož. Ali če bi uprava kaj takega storila brez dovoljenja kongresa, bi se takoj zopet v njem oglašili kritičarji.

Kupite liberty bond! Tri dni je še časa.

WILSONOVA ZMAGA V SENATNI ZBORNICI.

Senat je sprejel s 63 glasovi proti 13 Overmanovo predlogo, ki daje predsedniku več moči.

REORGANIZACIJA VOJNIH DEPARTAMENTOV.

Washington, D. C. — Overmanova predloga, ki daje predsedniku pravico, da reorganizira vojne departamente in agencije po potrebi, je sprejeta. Zanj je glasovalo 63 senatorjev, proti pa 13. Že v ponedeljek zjutraj so govorila znamenja, da bodo konzervativci doživeli hud poraz. Senator Gallinger je predlagal, da se iz predloge izloči zvezni tiskovni biro. Za njegov predlog je glasovalo 28 senatorjev, proti pa 44.

Ko je prišlo do končnega glasovanja je glasovalo proti predlogi v celoti dvanajst republikancev in demokrat Reed iz Missourija. Od opozicije je celo odpadel demokrat Hoke Smith iz Georgije, ki je trdil, da se rajše umakne iz javnega življenja, kot da glasuje za nespremenjeno predlogo. Drugi senatorji so bili seveda razočarani, ko so videli, da mr. Hoke Smith glasuje za predlogo.

Predsednik Wilson je obvestil senat, da želi, da sprejme predlogo brez dodatnih predlogov. V soboto so prišli dodatni predlogi na glasovanje in so bili poraženi. Hoteli so na vsak način izločiti iz predloge meddržavno trgovsko komisijo in zvezni rezervni odbor, kar seveda ni šlo. V opoziciji je ostalo še dvanajst republikancev in en demokrat, najkonzervativnejši elementi v senatu, ki so glasovali proti predlogi, dasi ravno so vedeli, da dožive strahovit poraz.

Poleg demokrata Reeda so glasovali še sledeči republikanci proti predlogi: Dillingham, Johnson (Cal.), Sterling, France, Knox, Sutherland, Harding, Sherman.

Za predlogo je glasovalo 21 republikancev, ki so: Baird, Townsend, Jones (Wash.) Fall, Borah, McLean, Borah, New, Warren, Kellogg, Frelinghuysen, Norris, McNary, Colt, Watson, Lenroot, Hale, Smoot, Nelson, Curtis, Weeks, McCumber.

Malo pred glasovanjem je senator Overman sprejel sprememben predlog, ki ga je stavil senator Jones iz Washingtona, da ostane zakon veljaven šest mesecev po vojni mesto enega leta. Edini dodatni predlog, ki ga je sprejel senator Overman, je stavil v minoletem tednu senator Wadsworth. Ta predlog pooblastuje predsednika, da ustanovi eksekutivni biro za razvoj produkcije letal.

Predsednik je poslal predlogo senatu v februarju. Dne 6. februarja je bila predložena. Konzervativci so ovirali predlogo z vsemi parlamentarnimi sredstvi. Podpirali so jih mnogi velebizniški dnevnik, ki so skušali v ljudstvu ustvariti razpoloženje proti predlogi.

Skozi štiri tedne je bila predloga v senatu na splošni debati. Zdaj pojde predloga pred kongresno zbornico, ki jo sigurno sprejme v bolj kratkem času.

NOV REKORD PRI GRADNJI LADJ.

Portland, Ore. — Grant Smith-Porter Shipbuilding kompanija je v devet in štiridesetih dneh tako daleč zgradila leseno ladjo "Caponka", da jo je spustila v vodo. To je nov rekord v gradnji ladij. Do sedaj je bila najhitrejša ladja dograjena v dva in petdesetih dneh. "Caponka" nosi 3,500 ton.

DELO NEMSKIH ŠPIONOV V AMERIKI.

Kako so vohuni sporočili v Berlin o gibanju parnikov, vozovnih blago v Italijo.

IZPOVED MORNARJEV.

Atlantiško pristanišče. — Francoski parnik je pripeljal moštvo dveh norveških tovornih parnikov, ki so ju potopile v marecu nemške potapljače na zapadnem obrežju Maroka.

Iz izpovedi mornarjev je spoznati, da je nemški špijon v Združenih državah izvedel, da se v Maroku snidejo tovorni parniki, naloženi s kovinami, oljem in živili za Italijo. Vohun je to tajnost tako hitro sporočil v Nemčijo ali do prve sovražne postojanke, da je nemška potapljača bila tam deset dni preje, preden so tje pripluli tovorni parniki.

Iz omenjene luke je imela priti tudi angleška torpedovka ob dogovorjenem času, pa je ni bilo. Nemška potapljača je imela tedaj lahko delo.

Potapljača je ostala s enim tovornim parnikom skozi tri dni, dasi ravno se je od časa do časa pokazala na horizontu angleška topničarka. Moštvo z nekega norveškega parnika je bilo priča bitke med ameriško ladjo za prevajanje olja in nemško potapljačo, ki se je vršila petnajst milj od njega. Potapljača je s svojimi večjimi topovi odstrelila ladjo top. Potopila je ladjo in Norvežani mislijo, da je moštvo utonilo.

Potopljena norveška parnika sta bila "Nordkyn" in "Wedel Norge." Zadnji je nosil 7,000 ton in je zapustil atlantiško luko v februarju, tje je pa dospel 10. marca. Mornarji so kmalu zagledali potapljačo.

Okoli ene popoldne je mornar na straži zagledal potapljačo, ki je bila miljo in pol od ladje. Takoj je potapljača oddala šest streljev prek pamika.

Kapitan Hanson je odredil, da grede mornarji v čolna, ki ju je spustil v morje. Potapljača je z vso hitričo odplula za čolnoma in ju prestrigla. Čolna so naložili z medenino in jo razložili na potapljačo, naenkrat so jim pa rekli, da prenehajo z delom, ker mornarji na potapljači so opazili dim na morju.

"Pronašli smo, da je ladja, ki smo jo večkrat srečali," je dejal oficir s potapljače, ko se je vrnil na parnik "Norge." "To je britska zavajalna ladja, zgrajena z zamaškovine. Izstrelili smo vanjo več torpedov, toda zdi se, da ji ne škodijo. Ko smo jo prvič videli smo mislili, da je tovorna ladja. Prišli smo vrh vode blizu nje. Naenkrat je odprla svoje strani in prišla streljati na nas. Morali smo se poglobiti hitro in šli smo 150 jardov dol. Mislimo, da je po nas. Ne nadlegujemo je več."

Potapljača je jemala medenino s parnika skozi štiri dni. Moštvo norveškega parnika je bilo potem poslano proč v čolnih.

Na parniku "Nordkyn" je bilo naloženih 4,000 bušljev pšenice in drugo blago. V Maroko je priplul 12. marca.

Mornar na straži pravi, da so tako vozili križkrač, da ni videl stolpiča od potapljače, dokler se ni prikazal iz morja petdeset čevljev za ladjo.

"Stolpič se je odprl, nemški poveljnik potapljače je prikazal glavo iz njega in zdelo se je, da hoče umreti od smeha."

Neki drugi mornar je dejal: "Postavili so pet bomb okoli parnika, zvezali jih z električno žico na potapljačo. Vzeli so nekaj naše obleke, ko so nas zanj vprašali. Rekli so, da v Nemčiji ne dobe obleke. Dve uri kasneje so pogladi ladjo v zrak."

Kupite liberty bond! Tri dni je še časa.

VELIK PORAZ NEMCEV NA FLANDRSKI FRONTI.

Hindenburg je vrgel 15 divizij v boj, toda njegovi napadi niso premaknili zaveznikov v okolišju Ypresa. Nove ogromne izgube sovražnika. Ameriški topovi grme v Pikardiji.

London, 30. apr. — Zadnje vesti z bojišča se glase, da so angleške in francoske čete danes reokupirale nadaljne postojanke med La Clytton in goro Kemmel v Flandriji. Sovražnik je večeraj doživel najkrvavejši in naravnost katastrofalni poraz, ko je hotel zavestni zavestnikom celo vrsto gričev in si s tem utrditi postojanko na gori Kemmel. Napad na napadom se je zdrobil pod silovitim ognjem zavezniške artilerije in infanterije; val za valom sovražne pehote se je rasbil, medtem ko se ni zavezniška črta niti upognila. Na francoski fronti v Pikardiji se ponavlja topniška bitka.

London, 30. apr. — Vas Loere, postojanka stratezične važnosti na francosko-belgijski meji, je zopet prišla Francozom v roke. Tako javlja danes angleški vojni stan. Loere je na širokem hribu sedem milj južozapadno od Ypresa in v zadnjih dveh dneh je tam majhna pozicija petkrat menjala gospodarja v strahovitih bojih, ki so se tam vršili. Naokrog te vasi je vse polno drugih gričev in Nemci so zadnje dni napeli vse sile da bi pregnali Francose in Angleže a teh vršili, ali zaman.

Zavezniški beležijo uspehe tudi v Pikardiji, posebno v krvavem okolišju Villers-Bretonneuxa, kjer so Nemci večeraj izgubili več postojank. Villers-Bretonneux je devet milj vzhodno od Amiensa.

Angleško poročilo se glasi: "Francoske čete so večeraj popoldne v uspešnih protinapadih pregnale sovražnika iz ostalih pozicij, kar jih je še imel v okolišju vasi Loere. Večje število Nemcev je bilo ujetih. Loere je zopet v rokah naših zaveznikov. Po tem porazu sovražnika je sledil odmor vso noč na flandrski fronti. — Vzhodno od Villers-Bretonneuxa v Pikardiji smo osvojili nekaj pozicij. Z ostalih delov angleške fronte ni nič novega izveniš topniških bojev."

Sinoči je vojni stan poročal o silovitih sovražnih napadih, ki so se vršili na vsi angleški fronti v Flandriji, toda sovražnik je bil odbit na vsi črti z velikimi izgubami. Francoski vojni stan javlja: "Južno od reke Avre in v okolici Pignonta so bili večeraj topniški boji. Naš ogenj je razprl sovražne čete, ki so nameravale prekoriniti reko Oise južno od Noyona. Naši letalci so vrgli 6000 kilogramov bomb na nemške postaje in naprave na bojišču."

Nemški vojni stan je poročal sinoči: "Na flandrskem bojišču je bilo topniško bojevanje. Angleži so bili precej delavni med kanalom La Baasee in reko Searpe kakor tudi severno od reke Somme. Francoski napadi na gozd pri Hangardu so bili odbiti. Na vzhodnem bregu reke Mase smo napadli francoske zakope in ujeli nekaj mož. — Od dneva, ko smo napadli goro Kemmel, je število ujetnikov naraslo na 7100 mož in vpenili smo 53 topov in 233 strojnih pušk."

Dnevni seznam izgub.

Washington, 30. apr. — Vojni departament je večeraj objavil listo 58 imen. Izgube so porazdeljene: Dva ubita v boju, dva sta umrla vsled bolezni in dva sta smrtno ponesrečila, pet mož je težko in 45 lahko ranjenih in enega pogrešajo.

Izgube podmornic so se podvojile.

Curiah, 30. apr. — V zadnjih šestih tednih je Nemčija izgubila dvakrat toliko podmornic, kakor pa v januarju in februarju t. l.

Francozi uničili drugi veliki nemški top.

Paris, 30. apr. — "Petit Parisien" podrobno poroča, kako so francoski topničarji s pomočjo avijatičev razbili še drugi veliki nemški top, ki je metal granate v Paris. Avijatički so dolgo časa opazovali streljanje s tem topom, ali pravo pozicijo je bilo težko ugotoviti, kajti Nemci so obenem ustrelili tudi iz drugih baterij v bližini.

coskih divizij. Francozi branijo najvažnejše postojanke v hribih zapadno od gore Kemmel od koder imajo Nemci najbližjo pot v Ypres. Toda Hindenburgove divizije so večeraj naletele na zid iz jekla in kljub vsej furiji svojih artilerijskih napadov niso mogle premakniti zaveznikov.

Bitka se je vršila na starem bojišču iz leta 1914. Angleži in Francozi so takrat ustavili Nemce pri njihovem prvem napadu na Ypres na ravno tej črti, kakor so jih ustavili zdaj.

Topniški ogenj zadnjih dveh dni je nadkrilil vse prejšnje, tudi najhujše artilerijske akcije. Tisoče topov je streljalo tesno skupaj na obeh straneh in mogočne salve so stresale zemljo in strašno grmeje je bilo ališati milje daleč in tresel se je tudi zrak, napolnjen s smodniškimi dimom. Nemci so v tej bitki dosegli nov rekord v topniškem kritju. Z nastorjem svojih granat so pometli sleherni čevlji osemilja za britiško fronto v noči, da dosežejo transporte in topniške pozicije.

Po raznih in zanesljivih informacijah je nemški generalni štab sklenil zdrobiti angleško armado in doseči francoska pristanišča ob angleški obali in za dosego tega cilja je generalni štab pripravil eno četovotni poldrugi milijon mož. Hindenburg je pa še krivoval dober del določenega števila mož, ampak od svojega cilja je še zelo daleč.

Ameriška artilerija v akciji.

Washington, 30. apr. — Vojni tajnik Baker je večeraj poročal v svojem tedenskem pregledu o položaju, da so ameriške čete v akciji vzhodno od Amiensa in da so se že odlikovale v boju.

Z ameriško armado v Franciji, 30. apr. — Ameriška artilerija je stopila v akcijo tri dni pred prihodom naše pehote na pozorišče velike bitke v Pikardiji. Veliki topovi zdaj grme noč in dan, toda infanterijskih bojev v dotičnem okolišju še ni bilo. Ameriške čete so dodeljene francoski armadi, ampak svojo enotnost so obdržale. Čete se nahajajo vzhodno od Amiensa, ni pa dovoljeno poročati, koliko jih je in kdaj so prišle na to fronto.

Z ostalih ameriških okolišev v Franciji ni nič posebnega. Severnozpadno od Toula je nemška artilerija precej aktivna; menda hoče sovražnik zadržati Američane tamkaj, da ne bi odhajali v Pikardijo.

Dnevni seznam izgub.

Washington, 30. apr. — Vojni departament je večeraj objavil listo 58 imen. Izgube so porazdeljene: Dva ubita v boju, dva sta umrla vsled bolezni in dva sta smrtno ponesrečila, pet mož je težko in 45 lahko ranjenih in enega pogrešajo.

Izgube podmornic so se podvojile.

Curiah, 30. apr. — V zadnjih šestih tednih je Nemčija izgubila dvakrat toliko podmornic, kakor pa v januarju in februarju t. l.

Francozi uničili drugi veliki nemški top.

Paris, 30. apr. — "Petit Parisien" podrobno poroča, kako so francoski topničarji s pomočjo avijatičev razbili še drugi veliki nemški top, ki je metal granate v Paris. Avijatički so dolgo časa opazovali streljanje s tem topom, ali pravo pozicijo je bilo težko ugotoviti, kajti Nemci so obenem ustrelili tudi iz drugih baterij v bližini.

(Dalje na 3. str. 1. kol.)

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

"PEDA."

Mesec dni je minulo in zopet je prišel plačilnik ali "peda", kakor so si naši ljudje po svoje prikrojili angleški "pay day". V manjšem rudarskem mestu na severozapadu je na ta dan vse živo kakor na praznik. In to ni nič čudnega. Plačilnik je samo enkrat v mesecu, in kdor nima takrat denarja, je sploh revež brez dela ali brez zdravja. Ker je peda navadno ob sobotah, je prazničnost mesta tem večja. Rudarji, ki so slučajno pri dnevnem delu, zapuste globoke rove nekoliko prej, in ko pridejo domov, jih že čakajo blede ovitki z denarjem, katere so prinesli iz plačilne pisarne njihovih tovariš, ki so prišli zjutraj iz ponočnega dela; morda jih je prinesla hišna gospodinja, domači otroci ali kdorkoli; komar zaupa delavce plačilno knjižico s svojim podpisom, ta lahko dobi denar. Težave podzemeljskega dela, vsakdanja utrujenost in debeli fuži na trdih dlaneh — vse to je v hipu pozabljeno. Večina naših rudarjev je taka. Naj stanujejo še tako daleč od mesta v kompanijskih hišah, ki se vrtijo okrog jamičev, danes morajo v mesto. Preštejejo denar, naglo povečerjajo in se preoblečejo v praznično obleko. Sempatja kdo krepko zakolne in jezo zmečka denarni ovitek; zdi se mu, da bi moralo biti par centov ali morda par dolarjev več, pa jih ni. Uradniki družbe se sicer redkokoli zmotijo, ali kadar se to pripeti, tedaj se navadno tako zmotijo, da dajo premalo.

V mestu je pravi dirindaj. Bil je lep, skoraj vroč dan meseca julija in zato so bile ulice polne ljudi; možaki, ženske in otroci, vse se meša. Trgovci, gostilničarji in vsi tisti, ki žive ob zaslužku rudarjev, so se tudi dobro pripravili. Čemu ne? Plačilnik je enkrat v mesecu in danes imajo rudarji denar. Dali ga imajo teden prej ali teden pozneje, to se ne vpraša. Kdor dela stalno, ima kredit od plačilnika do plačilnika. Ali danes ni kredita. Rudar, ki ne plača, kar je nakupil in zapil na kreditno knjižico od zadnje pede, naj rajši ostane doma, in če nima nikogar, da bi zastavil dobro besedo za njega, ne bo več kredita. — Niso pa samo trgovci, ki napolnijo vsa procela svojih prodajalnic z izločbami mikavnega blaga, in gostilničarji, ki naroče veliko več sodčkov piva, kateri se vsega delavčeve pede. Na uličnih voglih, v salunih, sladolednih in v drugih lokalih kar mrgoli kramarjev, ki prodajajo za gotov denar vse od para trakov za čevlje po niklu do zlate ure po petinsedemdeset dolarjev; po cesti se vleče par Italijanov z lajnami; čilno kinematografsko gledališče v mestu, ki je nastanjeno v ozki luknji, katera je prej služila za čevljarnico nekemu Fincu, je za mogoč napovedalo posebno predstavo dveh komedij; zankrni črnce, ki se malokdaj pokaže iz svoje lesene bajte ob bližnjem naplavinu, je danes postavil stol na voglu glavne ulice in zraven stola je nazidal škatelj s črnim za čevlje. "Pet centov za čiščenje čevljev!" bo vpil pozno v noč in spravljaj nikle. Vse vrvi in vse hode živeti. Trume rudarjev prihajajo v mesto in vsi prinašajo lepe, zelene in rumene bankove, mnogi tudi zlate zlatnike. In roj tistih, ki so na zastavo svojega poklica zapisali besedo "Business", se bodo potrudili, da rudarji kolikor mogoče manj odnesejo v žepu, ko se bodo vračali pozno v noč in zgodaj zjutraj nazaj v svoja bivališča. Igra, ki se ponavlja brez konca in kraja.

Martin Rožnik je prišel od dela ob štirih popoldne. Zavitek z mezdo ga je že čakal. Prinesla ga je Mimi, domača, petnajstletna deklica, ki je navadno hodila ob pedah v plačilno pisarno po denar za vse v hiši. Martin je preste vsebino, stopil k oknu in se zagledal v osamljen topol na bližnji trati. Gledal je in računal v mislih: Dvajset dolarjev za hrano in stanovanje, deset Vrtinu, pri katerem je kupil nekaj obleke, pet za pivo, pet za cerkev in deset dolarjev sem in tam za druge reči. Ostalo bo še okrog dvajset dolarjev. To pa pošlje šeni v stari kraj.

Misel na ženo ga je zopet spravila v domotožje. Martin je bil šele eno leto v Ameriki, ali zdelo se mu je, da je pretekla že cela večnost od dneva, ko se je poseljavil od svoje Margete. Mlada žena je bridko jokala in s solzami močila neko lice njegovega sinčka, prvorojenca, ki ga je on pritiskal k sebi. In otrok se je tudi jokal, kakor da bi vedel, da gre oče daleč v tujino.

"Čemu se kremšim? Ali nisem zadosti star, da bi bil lahko bolj možki? Eno fetu ali dve, pa bova zopet skupaj. Zakaj bi se kisal?"

Tako se je večkrat osrečeval in tolažil Rožnik, kadar ga je prijelo domotožje. Ali Martin je bil bolj mehke narave in čustva, ki jih je vsadila priroda, se ne dajo pestiti, in zato se je kremšil in koprnel vselej, kadar je mislil na Margeto in otroka.

Tudi danes ga je premagalo. Posegel je v žep in izvlekel pismo, ki ga je dobil od žene pred par dnevi. Pravzaprav je znal pismo še na pamet kakor molitvice, ali vživl temu je rad prebral drobne vrstice. Med drugim mu je pisala:

"... Ti ne veš, da živim kakor na trnju nabodena. Dolge ure in stokrat daljši dnevi! Mati so sitni; zmiraj me pikajo, zakaj da ne pošlješ več denarja. Jaz sem pa zadovoljna z vsem, ljubi moj Martin, kar pošlješ. Malo lepo raste in je ves tebi podoben. Oh, ko bi bili ti že pri meni ali jaz pri tebi! ... Poljubljaj me v duhu in ti podajam roko čez hribe in doline in čez široko morje! ..."

Martin zganje pismo in pogleda skozi okno

Na trato v bližini hiše se je pripodila jata otrok, ki so skakali okrog topola in bili žogo. Toda on jih ni gledal. V mislih je ponovno poletel v staro domovino, v prijazno vasico na Belokranjskem. Kako žira je slika pred njegovimi očmi! Prav razločno vidi mogočno in košato tepko, za katero se skriva bela hišica. Tam je njegova Margeta. Pri oknu stoji in očeh se ji svstijo solze. Taka je bila tisti večer, ko se je zadnjikrat ozri na bližnjem ovinku. Ubožica! In mali Martinek brea v zibeli, grabi se za nožice in jih tlači v usteca. Lep otrok, zdrav, rajen in rdečelice. Kri in mleko! In ona je taka sama! — Mati je sitna. Kaj se hoče — stari ljudje so navadno sitni. Ali ona je sama! ... In on je tukaj sam — tako grozno sami! — Toda, čemu se kremšim?

"Zakaj tako zamišljen, Martin? Primojkrščen — saj se držiš, kakor da greš k obhajilu!"

Rožnik se zdrme. Ogovoril ga je John Muc, njegov sobni tovariš, ki se je bil pred kratkim preselil v isto stanovanje. Imela sta skupaj eno posteljo. Muc je imel okrog trideset let kakor Martin, toda v ostalem mu je bil živo nasprotje. Ravne in vitke rasti, zagorelega obličja, v katerem so se iskrite zelo žive, črne oči, prikupljivega nosa, črnih in skrbno zasakanih brčic in ravnotako črnih, kodrastih las, je bil Muc vedno dobre volje in nikdar si ni belil glave, kaj pride jutri. Razentega je bil še samec. Martin ga še ni poznal toliko, da bi si mogel narediti o njem popolno sodbo, mislil si pa je takoj prvo noč, ko sta skupaj ležala, da je Muc zelo zgovoren, odkritosrčen in morda tudi nagajiv človek. Imenoval bi ga lahko lahkoživec in gizdalina. Kljub temu ga je rad poslušal, kadar je zbijal šale in najrajši na račun drugih.

"Vidiš, prijatelj," nadaljuje Muc, "jaz imam več pravice, da bi se držal grdo, kajti potegnil sem jih samo petdeset. Ti si ves mesec pridno delal, pa jih imaš sedemdeset. Ko sem ležal doma, sem se tebi smejal, danes se pa ti lahko smejem meni. Zakaj se ne smejesh, Martin? Ha, ha, ha!"

"Ti si vedno vesel, John."

"Zakaj pa ne? Ves svet me ljubi, dokler imam kaj centov, a kadar jih zmanjka, tedaj me še Bregrarjeva Marjčka grdo gleda. Jaz se pa ne zmenim! In danes je peda."

"Sreča tvoja, John, ki nimaš nikogar na svetu kakor samega sebe; lahko si torej brez skrbi."

"Kaj bi to! Tudi jaz si večasih želim, da bi imel koga. Sicer pa nisem tako prokleto sam... Pojdi z menoj pa boš videl mojo družino."

Rožnik je molčal in Muc je odprl steklenico piva.

"Martina je dolgečas po ženi," se oglasi Barbičeva iz kuhinje, hišna gospodinja, ki je poslušala pogovor med njima. "Mlada žena. Eno leto sta bila skupaj in zdaj je eno leto sam, pa se še ni privadil."

Muc se poredno zasmehuje.

"Eh, prava reč! Ti si v Ameriki, Martin, žena je pa v starem kraju. Jaz na tvojem mestu bi si kar izbil iz glave, da sem oženjen. Pij, Martin!"

"Hvala lepa, John!"

"Glej ga, pa ne da bi bil užaljen! Pomisli vendar brez šale, kakšno je to ločeno zakonsko življenje. Moja je tukaj, žena pa tam. Oba sta še mlada in polna življenja — toda čas beži. Naj se zgodi, da se ubijata v teh jamaš deset let, pa boš upogajen starec, izčrpan, onemogel, niti senca tega, kar si zdaj — a tam bo žena venela in zvenela. Leta, najlepša leta pojdejo — prazna."

"Nikdar ne bom deset let tukaj!" odvrne odločno Martin.

"Mogoče, da ne, toda poznaj druge, ki so. Nekaj let sem že v Ameriki in sem videl še marsikaj. Poznal sem rojaka, ki se ga je prijela jetika od same zapuščenosti in zanemarjenosti in mož je šel pod zemljo za vedno. Seveda niso vsi taki. Mnogi se vdajo v božjo voljo; pridno delajo in pošiljajo tolarčke svojim ženicam okraj morja, sami si pa tukaj privoščijo vse, kar si more privoščiti zdrav človek. In ženiče okraj morja? Ha! Dobro se še spominjam, ko sem prišel na dopust od vojakov. Prijatelj si mi privedil zabavo in boljše zabave pač ni bilo nikjer, kakor ravno pri hrčki Lenki nad Obrhom. Kar celo gostijo nam je privedila. Njen mož — seveda — je pa kopal nekje v Minnesoti. Tako je bilo nekoč in tako je še danes. Hahaha! — Pij, Martin!"

"Tako pa spet ne boš blatil naših žensk, ti nesnaga!" mu zašuga gospodinja, ki se je delala jezno.

"To ni blatenje, mati! Povedal sem, kar sem doživel sam, in to je resnica."

Tedaj je pa gospodinja opazila nekaj, kar jo je res razjezilo. Pri stranskih vratih, ki so vodile v gospodarjevo spalnico, je stala petnajstletna Mimi, njena hči, ki je zvedavo vlekla na ušesa vsako Mucovo besedo.

"Kaj pa delaš tam? Marš ven in poberi perilo, ki je že davno kuhlo!"

Muc je gledal za odhajajočo deklico in se čudil sam pri sebi njeni vitki rasti in bujnim grdim, ki so pravkar vzbrsteli. Bila je kakor spomladanski popček, ki se čez gorki dan razraste v rožo. Očividno je simpatiziral z njo, ne pa s materjo.

"Zakaj jo pa gonite iz hiše, mati? Saj ne govorimo nič hudega."

"Velika radovednica je in zmiraj prisluškuje, kadar se pogovarjajo fantje o rečeh, ki jih ne sme slišati. Ona ima še dovolj časa za pohujšanje."

(Dalje sledi).

Ivan Molek: Tristo zvezd.

Anerita! Anerita! — Vojna je in tisoči in tisoči se bodo proslavili in ovekovečili — in tako se boš tudi ti, Anerita, junakinja dneva!

Kdo je Anerita? Na pročelnem oknu njene prijateljice vidi mirno zastavica in na belem polju te zastavice je vstih tristo modrih zvezd.

In teh tristo zvezd zvezd šepeče čas primerne povesti.

Bilo je še v mirnih časih, ko so padle prve žrtve. Takrat se ni bilo konspiracije in žrtve so šle prostovoljno k junakom. Potem so prišli neutralni časi. V teh časih je število žrtev poskočilo izredno visoko; bili so abnormalni časi — ves svet je govoril o samih ofenzivah in defenzivah, napadih in protinapadih, ognjenih krstih in ognjenih zastojih, unikanju s strategičnih ozirih in o kamoflaži. Taki so bili časi in zato je bilo mnogo žrtev. Ali žrtve niso padle zastoj. Organizirale so glasovito legijo tujcev in odrinile so čez morje. Legionarji niso nesli toliko sovražstva do Hunov, kolikor so odnesli sovražstva do domačih "zakopov".

Končno so prišli vojni časi tudi za nas. Legionarstvo je zdaj nepotrebno in kamoflagirana pota do kanadske meje so iz mode. Kar je bilo prej samo pri srcu, je zdaj na delu in jeziku.

In tedaj je prišla madama Globija spletati nesmrtno venco tudi Aneriti v dolgem, dolgem poglavju debele, debele knjige, v kateri bodo zapisana imena vseh onih in vseh tistih, ki so se odlikovali v sedanjih časih, bo med drugimi zabeleženo tudi njeno ime. . . Zgodovina bo govorila, o njej, zgodovina! — Zakaj ne?

Prihajali so drug za drugim v kratkem razdobju. In kakor so prihajali, tako so odhajali.

— Anerita, najdražja, ali me ljubiš?

— Da.

— Ali boš moja žena?

Anerita se je nasmehljala in njen smehljaj je bil električen.

— Da, ko se vrneš iz Francoškega!

Tristo enakih vprašanj in tristo enakih odgovorov. . . Tristokrat se je zaročila in tristo ženinov — tristo junakov je odšlo na Francoško. Zato pa je v oknu njene hiše zastavica s tristo modrimi zvezdami in znamenje, da je vrla in patrijotična Anerita poslala "tamkaj" malone regiment bajonetov, ki bodo vso svojo jezo izlili nad Ericem, kar je pošteno in prav.

Ali se kdo predrzne reči, da ni imela ali da nima prav? — Le naj se predrzne! Tepe je, nazadnjak, ki ne razume duhov časa niti velike duše in še večjega srca moderne Anerite — pravzaprav idiot je, kdor se predrzne! Vrhutega je nevarno — nepatrijotično. Zato naj se le predrzne kdo!

In če se bi tudi kdo predrznil, kaj se ona zmeni? Naloga Anerite še ni končana. Ako Bog da, da bo vojna trajala še eno leto, tedaj gotovo odrine drugi polk "des" in zvezde na njeni zastavi se pomnože na šeststo. Ali ni to prav? —

Smrtni, smrtni greh bi bil, če bi ostala ta zgodba zamolčana, pozabljena!

Kupite liberty bond! Tri dni je še čas.

Bolgarija in njena sedanja vlada.

Nekateri zastopniki v senatu Zedinjenih držav so zadnje čase zahtevali napoved vojne tudi Bolgariji in Turčiji in v ta namen je bila že izdelana predloga, ki zahteva vojno napoved.

Predsednik Wilson je nastopil proti tej taktiki in zavzel odločno nasprotujoče stališče proti prekinitvi sedanjih razmer, ki vladajo med našo republiko, Bolgarijo in Turčijo. Predsednik ima za svoje nasprotovanje važne vzroke in ko jih je tistim kongresnikom in senatorjem, ki so zahtevali napoved vojne, pojasnil, so se za svojo politiko v tem oziru takoj ohladili. Argumenti, ki jih je navedel predsednik Wilson za utrditev svojega stališča, niso prišli v javnost, ker zahteva tako položaj; povedalo se je le toliko, da se je bati morivte Amerikancev, posebej v Turčiji, če se napove vojna.

Vendar so zadej še drugi, važnejši vzroki za odlašanje vojne napovedi.

Nekateri senatorji so opozarjali na fakt, da se dejansko ne nahajamo v vojni s tema dvema državama; treba je še formalne napovedi, ki bi ne spreminila drugega, kot prekinila diplomatske zvezi zedinjenimi državami in Bolgarijo ter Turčijo.

Ameriške armade se nahajajo na zapadnih bojiščih. Proti njim stoji nemške armade; izmed nemških zveznic je na zapadni fronti zastopana, kot trdijo poročila, ramo Avstro-Ogrska s svojo artilerijo. Potem takem se bolgarske čete ne nahajajo v boju proti armadam na zapadni fronti, kjer predstavlja svojo moč tudi ameriška armada. Na solunsko fronto pa ameriške čete še niso poslale.

Ameriški diplomaciji so gotovo znane notranje razmere v Bolgariji boljše, kakor pa kakim senatorjem ali kongresnikom. Wilsonovi administraciji se v tem oziru lahko zaupa.

Mi vsi vemo, da je bolgarska vlada še vedno zvesta zavezništva kajzerjeve Nemčije. To je potrdil ob priliki mirovnih pogajanj med Ukraino in centralnimi silami tudi bolgarski ministrski predsednik Radoslavov v intervjuju s poročevalci dunajske "Neue Freie Presse", v katerem je z zadovoljstvom izjavil, da so dnevi bolševikov šteti; pripomnil je, da sicer ni v interesu centralnih sil zabraniti anarhistično stanje v Rusiji, pač pa ravno nasprotno: "Čim bolj impotentna bo Rusija, ki nas je s svojo prejšnjo kolosalno težo pritiskala v prošlosti, tem boljše bo za nas vse v bodočnosti. Velika ruska federativna republika bi bila za njene sosedo mnogo nevarnejša, kot pa prejšnje carstvo baťjarske. Zato naj se anarhija v Rusiji kar razširja."

Velika ruska federativna republika bi bila po mnenju gospoda Radoslavova nevarna svojim sosedom: Pod besedo "svojim sosedom" misli Radoslavov, če tudi tega ne pove, avtokraciji centralnih sil, katerim bi bila taka demokratična ruska republika nevarna. Radoslavovi vladi in carju vseh Bolgarov, koburskemu Ferdinandu, bi bila taka Rusija gotovo nevarna, zato je dobro, da se jo uničuje z vsemi sredstvi. Radoslavov je ob tej priliki govoril odkrito,

brez zavijanj, kaj misli avtokracija in tudi buržoazija o Rusiji.

Ruska federativna republika bi prav gotovo ne bila nevarna svojim sosednim narodom, kajti ruska vlada se je izrekla proti takim aneksijam in za samoodločevanje narodov o svojih usodah. To zanjo ni bila le prazna fraza, nego princip, za katerega se je borila in se še bori ruska revolucija. To pa je nasprotno interesom vladajoče kaste v Bolgariji, ravno tako kot v Nemčiji in Avstriji. Ferdinand bi rad postal mogočen in absolutno močnej, kar pa je mogoče le z aneksijami in kratitvami demokratičnih pravic ljudstva. To pomeni vladanje z avtokracijo.

Stokrat se je že trdilo, da so centralne sile, posebno Nemci, nasprotne proti razdejavanju carjeve vlade. V njej so videli veliki zaslonbo in podporo za svojo avtokracijo. Če bi po revoluciji v Rusiji prišla na površje kaka buržoazna klika, bi za centralne zavezničke še ne bilo tako hudo. Ampak da bi takile, z radikalnim socializmom prepojenih bolševiki ogrozili sveto nemško cesarstvo in njen v slavo odtel militarizem, tega se ne sme dopustiti! Gospod na Dunaju in Budimpešti, kakor tudi v Sofiji in Carigradu, je bila istega mnenja, kot pruski junckerji. Zato so postopali skupno v boju proti ruski revolucionarni vladi bolševikov. Pri tem boju so jim še pomagali nekateri buržoazni krogi iz zavezniških dežel, kar se jim je zdela ruska socialistična država za njihove interese nevarnejša, kot vsi nemški junckerji s svojim programom. To so pokazali s svojimi simpatijami do ukrajinske buržoazne rade in do finske bele garde, ki se zdaj bori skupno z nemškimi četami proti zaveznikom.

Radoslavov je nadalje izjavil, da je vlada bolševikov nevarna vsem obmejnim državam in bolgarska vlada jih smatra sovražnikom Bolgarije.

(Konec prih.)

Kupite liberty bond! Tri dni je še čas.

Ako vam je potekla naročina na "Prosveto", ponovite je pravočasno, da vam ne bo ustavljen list.

Izvrstno zdravilo za želodec.

Severov Žalodečni grenčec

(Severa's Stomach Bitters), ki vam bo izvrstno pomagal. Hitro se boste počutili boljše, vaše slast do jedi se vam vrne, peka vam bo prešla in prebavni in odvajalni del telesnega sistema se vam bo okrepil.

Posebno se priporoča starim in slabotnim ljudem in bolnikom, ki za lažje odvajanje zdravilno sredstvo. Tudi zdravi ljudje bi morali ob času do časa imeti po malo tega zdravila. Jemlje naj se vedno pred jedjo.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Francis A. Bogadek, Vrhovni Odvetnik Narodne Hrvatke Zajednice, 103 Sawwell Building, vseh Diamond in Grant St., PITTSBURGH, PA.

\$14.25 Ta krasni in posebni 'Vecola' sestav.

Stroj, ki odda krasni Vecola glas in sebst, 200 posebnih igel, barikunasto ščetko, šest dvostranskih izbranih plošč in krasni cenik za plošč in najnovjših pesmi, vse poštine pristo pošljemo po ekspresu PO TOVARNISKI CENI \$14.25 IN JAMČIMO ZA 5 LET.

"Vecola" je prvi vrste stroj v vseh ozirih. Govoreči in godbeni stroj, ki ga bodete veselili. Krasno izdelan lima motor, opremljen je s koncertnim oddajalcem. Lepo ponikljan rog-igra na 10 in 12-palčne plošče. Edini fonograf, jamčen za 5 let. Stroj Vecola \$9.75 in šest dvostranskih plošč za \$4.50. Slovenske plošče:

E 1033 (Klasični pesni. (O) stara slovenska knjižica. E 1037 (Slova na Balkanu. E 2778 (Slovenska pesni na glasbi. (Polje na Bolgariji.) E 1032 (Ameriški glas. (Povodni pesni.) E 1071 (O) slovenski glas. (Slovenski glas na glasbi.) E 2777 (Slovenski glas. (Slovenski glas.)

Ta posebni stroj Vecola, kakor je tu opisan, po tovarniški ceni za \$14.25 pošljemo vamenu poštine pristo in jamčimo pošiljatev. Pošljite nam ček ali Money Order tako.

The S. Hamilton Co., Dept. F. 13 815-817 Liberty Ave. Pittsburgh, Pa. Največji Mail Order Phonograph in za plošč prodajalca v Zdravstvenih državah.

VESTI Z BOJISCA.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Zini, da bi s tem zakrili pozicijo velikega kanona; obenem so zakrili vso okolico z umetnim dimom. Končno so francoski avijatiški sklopali, da je bil veliki top sprožen s prvo salvo in so signalizirali topničarjem, kje je po njihovem mnenju pozicija topa. Padli sta dve veliki granati in razdrili tir, ki vodi do cementne topniške platforme. Streljanje na dotično pozicijo se je nadaljevalo in kmalu je prenehal sovražni kanon z bombardiranjem.

Toda Nemci morajo imeti še enega ali več teh velikih kanonov, kajti streljanje v Pariz se še nadaljuje. Nemški listi jezno zavračajo poročilo, da je veliki top delo Škodove tovarne na Češkem. Pravijo, da se mora Nemčija za to iznajdbo, ki je največja, odkar je bil iznajden smodnik, zahvaliti "edino nemški znanosti, nemški tehniki in nemški industriji."

Kupite liberty bond! Tri dni je še časa.

Ameriške vesti.

ŠOLSKI PODUK NA FILIPINIH.

San Francisco, Cal. — Dokler je bilo Filipinsko otočje pod vrhovno oblastjo Španjolske, je bil šolski poduk zanemarjen. Zdaj je drugače, odkar so tam gospodar Zdruzene države. Šolo obiskuje 660,000 domačinskih otrok, ki jih poučujejo 11,000 domačih in 500 ameriških učiteljev. Ko so pričeli Američani razvijati šolstvo na Filipinih, je bilo tam 800 ameriških učiteljev. Domači učitelji so v začetku učili le v nižjih razredih ljudske šole, danes pa uče tudi v višjih šolah.

KAJZERJEVA METODA.

Washington, D. C. — Že razkritja princa Lichnowskega dokazujejo jasno kot beli dan, da kajzer, Hindenburg in Ludendorff lažejo, če trdijo, da je bila vojna voljena Nemčiji. Kljub tem razkritjem pa nemški mogotci vztrajajo pri svojih lažeh.

Med pisani, ki jih je zaplenila britska vlada v torbi von Papeha, bivšega vojaškega atašeeja pri nemškem poslanstvu v Washingtonu, je zanimivo pismo, ki dokazuje, da so nemški mogotci študirali še pred napovedjo vojne, če bi lahko po banditskem načinu poglani v zrak vojaške vlake v vojnem času. Pismo je radi tega znano, ker je datirano z dne 12. marca 1914, torej nekaj mesecev prej, preden je izbruhnila svetovna vojna.

Pismo se glasi:

"Po časnikarskih poročilih so revolucionarji pri nemirih v Mehiki poglani več železniških vlakov v zrak. Da dobimo sodbo, če pride do evropske vojne, ako bi mogli računati s takimi eksplozijami, dobite informacije, na kakšen način so bili izvršeni taki napadi. Ali so bile položene mine in razstrelivo na tiri, ko niso bili dosti zastraženi, ali so na vlaklu vozili dinamit ali peklenke stroje."

Kapitan von Papeh je odgovoril:

"Oselno sem se prepričal, da da so bile vse eksplozije na železnice izvršene na ta način, da so zakopali dinamit in ga zaneli z elektriko, ko je vlak došel na mesto. Mislim, da na ta način prirejene eksplozije ne morejo služiti v evropski vojni. Mogoče so na takih železnicah, ki so slabo zastražene kot v tej deželi, ko vozi vlak vsaj milije skozi revolucionarni distrikt in nima druge varnosti, kot da pred njim vozi drug vlak. Kolikor je meni znano, se nislo nikdar poslužili peklenkega stroja."

Neko drugo pismo na von Papeha od potsdamske podružnice Dinamo družbe, ki nosi podpis "R. Mimmel," ima zdočaj opazko: "P. S. — Takih vojnih priprav le nismo videli nikdar kot sedaj. Nemška vladna glavnica je padla za 1 odstotek." Pismo je velike važnosti, ker je bilo pisano dne 25. julija 1914, ko se vršila pogajanja za ohranitev miru. Pismo dr. Dumbe, avstro-ogrškega poslanika, dokazuje, da je

bil velik diplomatski hinavec. Javno je trdil, da ne bo vojne, zapuno je pa pisal:

"Stvari se fino razvijajo v Rusiji. Da le Dardanele vzdre. Vse je končalo srečno v Washingtonu in ljudstvo misli, da že ališli zvozne oznanjati mir. Mi še nismo tako daleč, ampak to le pokazuje, kaj dosežemo dobre besede in lahka roka."

Tega diplomatskega hinavca so kasneje spodili iz Zdruzenih držav, ko so prišle na dan njegove intrige.

TRUST ZA PRODUKCIJO KAFRE.

San Francisco, Cal. — Japan Trade Buletin je prinesel podatke o industriji za pridobivanje kafe na otoku Formosa. Na otoku so sledeče kompanije: Nippon Shopyo kompanija, Fukušawa Camphor rafinerija, Midsul Camphor department, Asahi Camphor kompanija, Kobe Camphor kompanija. Te družbe se združijo v eno družbo, kateri se pridružio še druge manjše družbe. Glavnica tega trusta bo znašala 10,000,000 jenov (\$5,000,000).

OBRAVNAVA PROTI ČLANOM I. W. W.

Chicago, Ill. — Dva porotnika, ki sta jih sprejeli dve strani, sta bila oproščena. Prvi je W. J. Blaser, vodovodni monter iz La Granga, Lyle Osmondson iz Jolietia.

William D. Haywood, finančni tajnik I. W. W., je poročal, da so vsi obtoženi pri dobrem zdravju. Izjemo dela je Peter Nigra, ki ima inficirano željstvo. V soboto so mu morali izpuliti devet zob, da mu odstranijo tri palec kosti.

"Nigra je bil aretiran v Springfieldu, Ill., in so ga vtaknili v ecelico z umobolnim človekom, je rekel Haywood." Norec ga je napadel, ko je spal. Udaril ga je po obrazu s težko železno posodo. Vsled udara je nastopila infekcija.

Haywooda so vprašali, če nadaljuje z delom kot finančni tajnik za I. W. W. in kako vzdrži organizacija udarce vlade.

"Večina organizacij bi se zrušila pod udarci, ki smo jih mi prejeli," je odgovoril Haywood. "Naše pisarne so bile preiskane, naši papirji zaseženi, založine uničene, denar ustavljen in na stotine mož je bilo aretiranih. Mi smo prestali in smo danes močnejši kot prej. Obtožnica, odglasovana v Chicagu, pravi, da smo imeli 200,000 članov. Vladna cenitev je bila točna, kajti imeli so naše knjige. Obtožnica, izdana v Fresnu, Cal., v decembru, cenilo število naših članov na 300,000.

"Naše trpljenje je pričelo, ko je krožila povest, da smo dobili nemško zlato. To je bila laž; nikdar nismo prejeli centa nemškega denarja. Naši člani razumejo, kako malo je resnice v obtožbi proti nam."

MILJONAR OBTOŽEN IZDAJE.

New Orleans, La. — Agentje justičnega departurja so aretirali v Shrewsburyju, La., William Edensbora, predsednika Louisiana železniške družbe in Navigation kompanije. Obtožnica mu očita, da je kršil zakon proti špijonaži. Edensboru je večkratni milijonar, star sedemdeset let, naturaliziran državljan. Ustanovil je tudi American and Wire kompanijo, ki je del United States Steel korporacije.

66 Odstotkov posojila svobode podpisanege.

Washington, D. C. — Do torke zvečer je bilo podpisanege tretjega posojila svobode 66 odstotkov. Skupna vsota je \$2,283,301,850.

Podpisati je treba povprečno na dan skozi ostale dni v tednu po \$119,449,000, da dosežemo \$3,000,000,000.

Podpisovanje je po distriktih razdeljeno takole:

Table with 3 columns: District, Sbs., Odst. Lists districts like Richmond, Minneapolis, St. Louis, etc.

Brzojavka iz Kansas Cityja pravi: Dosegli smo 104% in zdaj nadaljujemo, da jih dosežemo 150%, če je le mogoče.

Kupite liberty bond! Tri dni je še časa.

NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Bayard, Neb. — Šest oseb je bilo ubitih, ko sta udarila skupaj tovorni in delavski vlak zunaj mesta v snežnem viharju.

MOGOČE USTAVIJO VSE DELO PRI REGULACIJI REK.

Washington, D. C. — Primanj-kovanje stavbinskega materiala in drugi vzroki najbrž povzročijo, da izvrše le tista regulacijska dela na rekah v pristanih, ki so potrebna v interesu vojne.

Najbolj važna so sedaj dela, ki služijo v vojne namene.

Mnogi kontraktorji, ki so prevzeli regulacijska dela po stari ceni, so izgubili, ker so med tem poskočile cene za material in delavske mezde. Senator Warren G. Harding je dejal, da so se kontraktorji obrnili na kongres, da dovoli \$3,000,000 za kritje izgub na delu, ki je že izvršeno. Precej od teh izgub odpade na regulacijo in čiščenje reke Ohio. Ker se material ne bo sečil in ostane položaj tak, kakršen je za dobo vojno, menijo mnogi senatorji, da se ustavijo taka regulacijska dela, ki niso absolutno potrebna.

PRODUKCIJA PREMOGA V CARLINVILLU NARAŠČA.

Carlinsville, Ill. — Standard Oil družba operira tukaj štiri rudnike in dnevna produkcija bo kmalu znašala 14,500 ton. Kadar bo ta produkcija dosežena, bo delalo 3,100 rudarjev.

Carlinsvilska zveza za gradnjo domov bo zgradila do 1. septembra do tri sto domov, da bo mogoče vsem rudarjem preskrbeti stanovanja.

Carlinsville je sedež okraja Macoupin in v splošnem sodijo, da bo mesto v letu 1912 imelo 20,000 prebivalcev.

Rudnika šte. 2 in 3, ki se nahajata severozapadno od mesta, bosta kmalu odprta. Navpična rova sta do 200 čevljev globoka. Ko ju odpro, bo delalo v vsakem rovu do 1100 rudarjev in v vsakem rudniku bodo producirali do 5,000 ton premoga.

Tretji rudnik, ki ga odpre družba severno od mesta, bo imel št. 4. Delo je že precej daleč napredovalo. V njem bo delalo do 550 rudarjev in dnevno bodo producirali do 3,000 ton premoga. Stari rudnik v mestu bo nosil šte. 1. Zdaj dela v njem 350 rudarjev, ki producirajo do 1,500 ton premoga na dan.

Chicago & Alton železnica je dogradila tir do rudnika šte. 4 in gradi tiri do rudnikov šte. 2 in 3.

Po mestu kroži tudi govoric, da Standard Oil družba zgradi veliko čistilnico za olje v mestnih mejah.

SPORAZUM MED RUDARJI IN OPERATORJI.

Bridgeport, Ohio. — John Moore, predsednik rudarske organizacije v državi Ohio, izjavlja, da je med zastopniki rudarjev in operatorjem prišlo do sporazuma glede plačila pri kopanju premoga v žili šte. 8-A, k se nahaja najgloblje pod zemljo. Vzdržal se je vsake druge javne izjave, češ, da bi povzročila nezadovoljnost.

RUDARJI PODPIRAJO POSOJILA SVOBODE.

Carlinsville, Ill. — Na shodu organiziranih rudarjev je govorila gdč. Mary Murphy v interesu tretjega posojila svobode. Imenovan je bil odbor treh članov, da prodaja zadolžnice svobode. Rudarji so se vsi odzvali pozivu za podpisovanje tretjega posojila svobode, tako da je najmanj 200 rudarjev kupilo zadolžnice.

Rudarska lokalna unija je bila tudi med prvimi, ki so se odzvali pozivu za "Rdeči križ". Darovali so hkratu večjo vsoto in še redno prispevajo redne doneske.

TIHOTAPSKA KARAVANA UJETA.

Denver, Colo. — Šest milj severozahodno od Denverja so zjeli dva avtomobila, naložena z zga-

njem. Pet oseb je aretiranih, med njimi sta dve ženi. Aretacijo so izvršili mestni detektivi in državni konstablerji.

IZJAVE PREDSEDNIKA WILSONA PRELOŽENE V KITAJSČINO.

Washington, D. C. — Izjave predsednika Wilsona prelagajo v kitajski jezik. Delo vrši Ameriška družba v Pekingu. Izjave so bile tiskane v podobi letakov, ki so jih razdelili po restavracijah, hotelih in drugih javnih prostorih.

Uredništvo in upravnštvo ni odgovorno za vsebino oglasov v listu.

Severa's Antiseptol advertisement with text about hygiene and disinfection.

RAD BI IZVEDEL.

za naslov Mike Dukliča, rodom Hrvata, doma nekje ob kranjski meji (Bele krajine). Bival je pred letom-dni v Madridu, Iowa ali natančneje Scandia, Iowa (Dallas Co.) Imel je Ford avtomobil, ga prodal in odšel nekam v Ohio. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov sedanjí naslov; naj mi ga naznani, za kar se še naprej zahvalim. Sicer je najboljšje, da se rojaki varujejo pred njim, ker je precej prilizljen.

Peter Wilfan, R. R. 2, Box 32 E. Madrid, Iowa.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja Frank Zaveršnik, kateri je bival prej v Jolietu, Ill., (poznani kot vinski trgovec). Naj se mi sam prijavi, ali pa če kdo drugi ve za njegov naslov, naj mi ga naznani. Val. Maci, 3725 National Ave., Milwaukee, Wis.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja Joseph Tomáš, Pred enim mesecem je bil v New Philadelphiji, Ohio in potem je odšel nekam v Colorado. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njegov sedanjí naslov, da mi ga naznani, ako bi pa sam čital oglas, naj se mi prijavi. Inam mu poročati nekaj zelo važnega iz države Michigan, War Department Local Board. Moj naslov je John Korosec, P. O. Box 65, New Philadelphia, Ohio.

RAD BI IZVEDEL.

za mojega prijatelja Ignac Novaka. Prišel je v Ameriko na Primero, Colo., meseca maja leta 1913. Prosim rojake, če ve kateri za njegov sedanjí naslov, da mi ga naznani, če bo pa sam čital oglas, naj se mi pa sam javi. George Lesjak, P. O. 246, Scofield, Utah.

ISE SE PEVOVODJA.

Društvo "Nanos" št. 264 S. N. P. J. Zeli dobiti pevovodja ki je zmožen podučevati v petju. Zmožni petentje naj se obrnejo pisemno, ali pa osebno za vse podrobnosti na tajnika društva. Naslov: Anton Simčič, 8211 Clark Ave., Cleveland, O.

VAŽNO.

Greensburg, Pa. — Sloveni, ne oziraje h kateremu društvu pripadajo, so vabljeni, da se udeležijo izredne seje, ki jo sklicujejo štiri tukanjaja društva glede akcije za graditev lastne dvorane, oziroma slovenskega doma. Ta seja se vrši dne 4. maja v dvorani mrs. Mary Mihavec točno ob polsedmih zvečer. — Ker je ta seja za našo naselbino velikega pomena, se od vas pričakuje, da se je vsi udeležite.

Slovenska Narodna Podporna Jdnota advertisement with list of members and officers.

DR. JOS. V. GRAHEK advertisement for a Slovenian doctor in Pennsylvania.

PROF. DR. MULLIN advertisement for a specialist in Pittsburgh.

Dr. Koler advertisement for a Slovenian doctor in Pittsburgh, including a portrait.

SEMENA advertisement for International Seed Co. with an image of a corn cob.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.12 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v otklepuju n. pr. (Marca 30—18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo govorničarju, da se vam ne ustavi list.

Prvi maj.

Danes je mednarodni delavski dan — dan zavednega, organiziranega delavstva po vsem svetu.

Tudi letošnji prvi maj je rdeč kakor je bil lani, predlanskim in pred tremi leti; četrti prvi maj je že rdeč — krvav.

Pred malo manj kot štirimi leti sta kruti imperializem in kapitalizem pahnila človeštvo v brezno vojne; blazna misel in blazni sklep v glavah mogoteev, ki so zaslanjali o svetovnem gospodarstvu, svetovnem cesarstvu — o enem Bogu in enem despotu na zemlji — blazna misel, da se mora ponovno ves svet pokoriti Cezarju, Napoleonu, tiranu, čigar oblast in zakon sta kanon in meč — je vrgla milijone proletarcev na krvavi oder strašne drame, ki še ni odigrana.

Toda mogotei so bili produkt razmer; svet je toleriral organizirane države, ki je dovolila enemu človeku ali peščici ljudi, da so lahko vladali nad milijoni ljudstva, nad celimi narodi in nad razredi družbe; družabni sistem, kakoršen je bil pred vojno, je dopustil, da se je temu ali onemu kronanemu idijotu porodila v glavi blazna misel po osvojitvi narodov, dežel in kontinentov, kakor je dopustil nekronanemu tiranom, da so si prilastili pravico do sadov dela proletarcev in do krvi in duš delavcev samih.

Čitajmo zgodovino kolikor daleč sega nazaj do prvih pojavov organizirane države, ki se je merila po obsegu teritorijev, ne najdemo niti ene same dolece, ki bi bila brez krvavega konflikta; in če dobro analiziramo razmere, iz katerih so nastajali konflikti, vidimo, da so bili vselej vladarji in posestniki orožja in zemljišč, na katerih so delali sužnji, ki so oborožili podložnike in napadli slabejše rodove z namenom, da jih podjarmijo in se polaste njihovega imetja.

Tako je bilo v dobi telesne sužnosti, v dobi fevdalizma, ki se je ponekod še ohranilo do danes, in tako je v sedanjih dobi kapitalizma. V teko stoletjih so se spreminjale zunanje oblike, ali notranja oblika, jedro družabnega sistema, obstoji še danes od tistih časov, ko se je organizirala prva država na podlagi osvojenih teritorijev in ko se je pojavil prvi gospodar in prvi hlapec. V starem veku je bil delavec na polju in delavnic osebna lastnina gospodarja, kakor je bil konj ali pes; v srednjem in novem veku se je delavec toliko ločil od živine, da ga niso prodajali na semnju, toda zemlja, katero je obdeloval, je bila lastnina fevdalca, kateremu je delal tlako; v našem veku je delavec toliko svoboden, da si lahko menja gospodarja, toda stroji, s katerimi dela, in produkt, ki ga izdelava, je lastnina kapitalista.

Mogotei, ki so zanetili svetovno vojno pred štirimi leti, so bili le učinek posledice obstoječih razmer. Navadnemu človeku, ki dela v premogokopu ali tovarni, ne bo prišla v glavo blazna misel, da pusti delo, organizira armado in po krvavi zmagi postane cesar Amerike ali polovice sveta. Taka misel se more poroditi le v glavi kakšnega kajzerja, ki že ima armado. Tudi kajzer in njegova armada sta že bila pred vojno. Zakaj ima Nemčija kajzerja in militarizem? Zakaj ima Avstrija cesarja in kasto aristokratskih parasitov? Zakaj je imela Rusija carja? Zakaj imajo druge države kronane in nekronane izkoriščevalce? Zakaj ima Amerika največje kapitaliste na svetu?

Glavni vzroki največje katastrofe, ki je zadela človeštvo, so torej globoko v družabnem sistemu, in sedanja vojna bo zadnja vojna in mir, ki pride, bo pravičen in stalni mir le tedaj, ako se odstranijo ti vzroki. Militarizem mora iti, imperializem mora iti in kapitalizem mora iti!

Svetovna vojna je v teku svojega razvoja prišla v štadij, ko se več ne bje dvoje imperialističnih taborjev za nadvlado sveta, temveč ko se bliže zavedno ali nezavedno o zadnje sile imperializma in reakcije z vstajajočimi silami revolucionarne demokracije, ki prinašajo nov red in novo življenje za vse človeštvo. Kapitalistično imperialistična vojna je izvala proti sebi vojno demokratičnih in tlačanih ljudskih mas, ki zahtevajo, da mora biti zadnja vojna in da tiste sile, ki so bile v stanju povzročiti krvavo tragedijo, morajo poginiti. Svetovna vojna je predhodnica socialne revolucije!

Čimdalje traja vojna, tembolj se kristalizirajo pojmi, želje in zahteve po pravičnem miru in socialni pravičnosti — in čimdalje bo trajala vojna, tem jasnejši bodo pojmi, odločnejše bodo zahteve in tem večja bo zmaga ljudstva.

Nemčija s svojim srednjeveškim režimom je predstavnica največjega militarizma, kar ga je kdaj videl svet. Vladajoči razred v Nemčiji zastopa danes ostanke tiste barbarske sile, ki tvori največje nevarnost stalnemu miru in obstanku ter mirnemu razvoju mednarodnega proletarijata. Kaj je v stanju narediti barbarsko kajzerstvo vsemu svetu, spričuje revolucionarna Rusija, ki je hotela imeti mir, pa ga še nima in ne bo ga imela, dokler ne bo poražen pruski militarizem.

Proletariat v centralnih državah si ne more pomagati; dviga se in panta se, ali teza militaristične pesti je že prevelika. Zato pa mora veljati po besedah predsednika Wilsona sila, pravična sila, sila vsega zavedno ali nezavedno vstajajočega sveta proti barbarski sili kajzerskega režima toliko časa, dokler ne obleži premagana, strta.

Svoboda Evrope, svoboda vsega sveta, da, tudi svoboda Nemčije same je odvisna od poraza nemškega militarizma. Nemški socialist August Bebel je rekel leta 1912: "Revolucija in svoboda v Nemčiji pride šele tedaj, kadar bo Nemčija militaristično poražena v prvi vojni."

Liebknecht in njegovi pristaši, kolikor jih je ostalo zvestih principov socializma, tudi spoznavajo potrebo poraza kajzerske Nemčije — in obenem spoznavajo in naglašajo to potrebo vsi pametni socialisti po vsem svetu, Nemčija mora biti poražena!

Letošnji prvi maj je torej krvav kakor je bil zadnja tri leta.

Krvava drama se ni odigrana in zadnje dejanje je morda še daleč. Ali zadnje dejanje mora priti in delavstvo — na bojnih poljanah, v tovarnah, rudnikih in kjer se že danes bori za obstanek in svoje prave — zre z najlepšimi nadami v bodočnost. Delavstvo veruje v svojo zmago. Krivica, pa naj nastopa očitno ali pod maskami, bo poražena.

Delavstvo se bori, in kdor se bori in vstraja v boju do konca, mora zmagati.

Delavstvo je v boju. Po vsem svetu divja boj proti krivici in nasilju in prvi maj, ki pride po tem boju, bo v resnici dan vseh tlačanih in zatiranih — dan zmage, dan svobode. Proletariat bo svobodno, človeštvo bo svobodno!

Živel prvi maj!

Štirje shodi SRZ. v Minnesoti.

Poroča Frank Kerša.

Tudi mrzla Minnesota se je prebudila in stopila v vrste bojevnikov za svobodo in demokracijo vsega sveta. Prvenstvo je prevzela lepa in močna slovenska naselbina na Elyu s tem, da je sklicala 14. aprila prvi javni shod Slovenskega republičanskega združenja in povabila podpisane, da razložijo principe, temelje ter namene navedene organizacije.

V Duluthu me je čakalo par prijateljev ter me opozorilo na to, da utegnem imeti kje kake situacije, ker so se baže gospodje od SNZ izrazili, da bodo, — če le mogoče — preprečili naš prihod. Toda, človek ve, da zastopa dobro stvar, se naravno ne ozira ne na levo ne na desno. V svesti, da zagovarjam lahko povsod in vselej principe SRZ, v prepričanju, da je naša borba enaka z borbo naših — držav — za svobodo in demokracijo vsega sveta, se odpravim na Ely.

Na postaji me je čakalo vsepolno ljubeznih elyških Slovencev, ki so bili pripravili že vse potrebno za shod.

V nedeljo dne 14. aprila je bil najlepši dan. Pustil sem zimsko sukjno doma in šetal po prijaznem mestu, ki ima tako lepo lego. Lep, položen griček, od vrha se vspiljejo na vse strani lepe ulice — človek skoro pozabi, da je nekje v bližini mrzlih kanadskih meja; vse te tako spominja na lepe kraje naše stare domovine. Valovit svet z mladimi gospodi, čist zrak, pogled na jezera v elyški okolici — res, človek misli, da je kje na Gorenjskem.

Točno ob dveh smo pričeli s shodom. Dvorana je bila natančno polna. Zborovanje otvori delavni brat Vider, ki je pozdravil v daljšem govoru navzoče in razložil pomen današnjega shoda. Za njim sta govorila še brat Geo. L. Brozich o naših dolžnostih v ti svetovni borbi, o vojnih posojilih, zamankah in drugem. Za njim je govoril glavni tajnik Jugoslovanske Katoliške Jednote brat Pishler, pozneje pa podpisani. Razložil sem jim, cilje, namene, delo in borbo Slovenskega republičanskega združenja. Dokazoval, zakaj moramo biti proti Avstriji in zakaj moramo podpirati naše države. Ljudstvo je jako pazno sledilo vsem govornikom in odobravalo njihova izvajanja. Nazadnje je brat Brozich predložil resolucijo, ki je bila sprejeta soglasno. Ker ni bilo nobenih vprašanj, smo shod zaključili.

Po shodu je bilo le eno mnenje: kar so nam povedali danes, je nekaj čisto drugega — to mi hočemo, to mi želimo, to bomo podpirali.

Po shodu smo se razgovarjali pred vsem o znani aretaciji. Kot znano, je imela nedavno shod SNZ, kateri se je končal nekako takole: ker smo navzoči za republiko in ne kraljevino, je nepotrebno, da volimo kake odbore in je najboljša, da zaključimo shod. Za temi besedami je nekdo ugasnil električne luči in posledica tega je bila, da so aretirali štiri delavne člane SRZ. Na razpravi je bilo zaslišanih več priš. Seveda so vse — razven enega — izjavile, da aretirani niso zaključili ničesar in so bili radi tega oproščeni. Zanimivo je bilo tudi to: shod se je vršil kot lojalni ali patrijotični shod — kot so se vršili vsi shodi SNZ, — in namen nasprotnikov je bil, da se aretirane nečlane in očrni za nelegalne. Priča — gospod župnik — je sam priznal, da je bil to le bolj "mirni shod" (peace meeting) in priznal nadalje, da se je delalo za nekako kraljevino. — Tako je baš mesto Ely imelo prve politične mučenike v borbi za popolno svobodo našega naroda. Raz-

prava ni mogla končati drugače, kot je — trpeli so po nedolžnem in bili tudi oproščeni.

Ljudstvo ne more pozabiti tega dogodka v svoji naselbini. In posledica je ta, da je ves Ely v taboru Slovenskega republičanskega združenja. Vprašal sem za članstvo, nikdo ni imel kaj pokazati. Ljudje se dramijo, bude, v njih vstaja prepričanje, kar je dobro za druge, je tudi za našo staro domovino: svobodno ljudstvo brez kraljev in cesarjev.

V torek, dne 16. aprila, se je vršil drugi shod v napredni Aurori. Ker je bil shod le par dni prej naznanjen, je bila slovenska dvorana oddana nekemu društvu in shod se je vršil v ondotni visoki šoli. Shod je bil torej na delavnik in dve "šikti" delavstva se ga ni moglo udeležiti. Vendar pa je bil dobro obiskan. Shod je otvoril delavni brat Martinjak, za njim je govoril superintendent rečne šole, pozneje pa podpisani. Sprejeli smo soglasno resolucijo; vprašanja na shodu ni bilo nobenega. Uspeh! Za republiko in svobodo našega naroda vse, za kraljevine niti fika. Tudi tisti, ki so prej podpirali drugo, so dobili po shodu čisto drugačno mnenje. Aurora je vsa za SRZ.

V četrtek, dne 18. aprila, se je vršil shod v New Duluthu. Tam je bilo marsikaj zanimivega. Ker se je shod vršil zvečer, sem šel na povabilo svojega prijatelja na njegov dom. Kake dve uri pred shodom zavzoni telefon in oglašil se je duluthski sodnik Fesler, ki je bil tudi eden izmed nameranih govornikov. Telefonirala predsedniku shoda, da ima čisto druge informacije o nameravanih shodu, kot so mu povedali. Slišal je, da smo "bunch of Austrians", ki delamo pod nekako firmo za kajzerja. Vprašam sodnika po telefonu za sestanek in pove name, naj prideva v Commercial Club, kjer ga dobimo. Ponovi, kar je izvedel in pravi, da ima te informacije od Public Safety Commissionerja za St. Louis County, mr. Prince. Povem mu namen SRZ, pokažem mu Krfaki deklaraciji in kmalu smo bili na čistem. Moj prijatelj je imel seboj tudi list "Century" od meseca marca kjer piše — imenja ne vem in tudi revije nisem mogel dobiti nikjer pozneje nekdo o Krfaki deklaraciji, jo priobči in govori o uvodu o Srbih, Hrvatih in Slovenceh. Tam pove, da so Srbi in Hrvatje že od nekaj delali za skupno kraljevino, o Slovenceh pa pravi, "da nismo bili nikdar svobodni in da nam ni posebna dosti do svobode, da smo nekako bolj zadovoljni, če pridemo pod srbskega kralja, kot pa da ostanemo pod Avstrijo."

— Tako nekako se glasi tisti stavek. Opozoril sem sodnika, da imamo mi Slovenci manj analfabetov kot pa naše države in če si more predstavljati, da bi si tako inteligenten narod ne želel popolne svobode. Vedno resni sodnik se je lahko nasmejal in povedal s tem vse. Spotoma dgbiva slučajno drugega govornika našega shoda, glavnega poštarja iz Dulutha. Njemu pokaževa zopet deklaracijo iz Krfi in mu v splošnih potezah očrta delovanje SRZ.

Pridemo na shod — tudi v dvorani neke visoke šole. Predsednik brat Movern otvori shod, za njim govori sodnik, pozneje pa glavni poštar. Prvi je imel le kratak, splošen govor, drugi pa je v daljšem govoru udrihal po vseh kronah kolikor jih je še, povdarjal svobodo in demokracijo, za katero se bore naše države in katera mora priti vsem narodom.

Tretji govornik sem bil podpisani. Nato smo sprejeli resolucijo in shod se je zaključil. Ker je v naselbini le malo Slovencev, so prišli na shod večinoma bosanski Srbi in nekaj Hrvatov. Po shodu smo se Slovenci zbrali še posebej in ukrenili marsikaj koristnega.

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRUŽENJE

Sedež v Chicagu, Ill.

IZVEŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerša, Martin V. Konda, Ethin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravija, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Poglodič, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrice, Leo Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso priglasiili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.)

Ker sem želel, da opravim svojo nalogo popolnoma, telefoniram drugi dan, kj bi dobil Public Safety Commissionerja za St. Louis County, in naročil mi je, naj pridem v Commercial Club. Hotel sem poizvedeti, kdo je dal njemu napačne informacije o našem gibanju.

Ob nekako enajsti uri se res dobiva in razložim mu naš program in naše stališče, pokažem krfako deklaracijo in ga posrim, naj mi pove, odkod ima napačne informacije o nas. Vprašal me je, če poznam g. Trošta in rekel, da mu je on osebno povedal, da so naši minnesotski Slovenci po veliki večini pro-Austrians. Še posebej ga je opozorila neka druga oseba, ki je pa ni hotel izdati. Ko mu povem in razložim vse, je rekel: "Saj jaz nisem mogel verjeti, kar se mi je povedalo, kajti vaši ljudje delajo pridno po železnih rudnikih, kupujejo bonde in znamke in nimam nobenega vzroka, da bi se pritoževal. Med vašimi ljudmi ni nobenih slučajev neloyalnosti." Pritožil se je nekoliko čez Švede, o nas pa se je izrazil samo pohvalno. Zahvalil se mi je za vse podatke in mi pozneje izkazal priznana ameriško gostoljubnost. V petek se peljem na Eveleth, kjer je bil shod naznanjen za nedeljo. Sporočil sem še na Chisholm če želijo shod za soboto zvečer, kajti čez nedeljo ne morem ostati v Minnesoti. Prejel sem pozneje poročilo, da niso mogli dobiti za tisti dan nobene dvorane, kar ni nič čudnega, ker se je vršilo vse v toliki naglici.

Pridem na Eveleth. Lepo mesto in velika slovenska naselbina. Slovenski alderman in trgovec Brinse je preskrbel Eveleth Auditorium in mestno godbo zastoj. Pomagali so pripraviti vse potrebno za našo stvar navdušeni rojaki Ambrožič, Bratulič, Panian Volčanski, Kotze in drugi.

V nedeljo smo imeli shod. Predsedoval je brat Brinse in je pozdravil navzoče. Za njim je govoril mestni župan g. Hatch, nato Bratulič in Kotze, pozneje jaz. Shod je sprejel pomembno resolucijo, ki itak pride v javnost. Shoda se je udeležilo kakih poldrug sto ljudi. Rekl so mi, da je na Evelethu veliko več Slovencev, da pa so med njimi jako čudne krajevne navade: vsakega se mora priti in vsakega vprašati — drugače pa nasprotujejo še tako dobri stvari. Vprašanje je bilo eno, če moremo mi pomagati staremu kraju.

Potem so bila običajna pota in informacije: pri "Eveleth News" pri županu g. Hatchu, ki pa je že vedel o krfaki deklaraciji in njeni 13. točki. Sestal sem se z vplivnim odvornikom Eslingom, ki mi je dal priporočilno vizitko za župana, češ da ima povedati jako zanimive stvari itd. Pripovedoval so mi o delovanju gospodarjev SNZ, kako so dva ali trije, ki so bili zapisani proti njihovi volji za reprezentante SNZ, zahtevali potem odvornika, da se brišejo njihova imena, kako so osebno vabili na shode in so rekli, da bodo vprašanja svobodna — a vsak shod se je vselej tako završil, da ni prišel nikdo do besede. Sestal sem se s skupino Hrvatov, ki so rekli, da podpisajo ves naš program in prosili, da začnemo s delom med njimi. Rekel sem jim, da še svojo ga ne znamo, naj začnejo oni z gibanjem sami. Kajti vsak narod se mora sam žrtvovati in boriti se za svobodo. Pri ti priliki pripominam, da me je v zadnjem času — mene in druge — več Hrvatov vabilo, naj skličemo shode med njimi ker so tudi Hrvatje vsi za naš program. Začnite sami — sem jim

rekel. Pojasnil so mi, da so njih "leaderji" vai za krfako deklaracijo, da bi morali začeti mi, potem bi že sami nadaljevali z delom.

Kako je z Minnesoto? Kdor se kaj zanima, se zanima edinole za Slovensko republičansko združenje. Vprašal sem za podružnice S. N. Z. v Ely, Aurora, Duluth, Eveleth, Chisholm — nikdo mi ni mogel povedati kaj o tem. Vprašal sem, koliko članov imajo? Edino na Evelethu so mi rekli, da je "eden" — pa ne vedo, ali je še ali ni. Pohvalili so delavnost g. Trošta in so rekli: samo škoda, da dela za tako slabo stvar. Rekl so: poslušamo vas radi, a ne strinjamo se z vašim programom. Gospod Vošnjak pa je napravil ravno nasprotni vtis; firma ne vleče, pa če je tudi visoka, da niti urednik slovenskega časopisa ne more govoriti z njim" (besede Clevelandške Amerike)

Minnesota se probuja. Nenavadne razmere so napravile ta dober vpliv, da se več ne dela z delavstvom, kot se je nekaj. Včasih so razne osebe prepredavale ves napredek s tem, da so denuncirale kompanijam vse take, ki so kaj poizkušali na tem polju. Danes se je začel delavec čutiti neodvisnega; manjka jih povsod in če ga odslave pri eni kompaniji, dobi lahko še tisti dan delo drugje. To da je ljudem čut samostojnosti in neodvisnosti.

Minnesota hiti z napredkom. Razmer, kot so bile, ne bo nikdar več. Led je prebit.

Gospoda Trošt in Vošnjak, ki sta prebila gorj nad nesec dni in požrla marsikatero grenko, naj bi bila poročala resnico, čemu govoriti o številnih podružnicah in članih, če jih pa ni? Čemu siliti, ko ne dosežete druzakega kot mržno proti tistemu bratskemu narodu, katerega smo ljubili do danes! Prav je, da gre človek s programom med ljudstvo, ampak če ga ljudstvo ne mara, ga ni treba siliti, ker vsaka sila rodi protisilo. Sicer ne želim, da bi že prejenjala z agitacijskim potovanjem, kajti kamor prideta, odpreta pot za Slovensko republičansko združenje.

Taka je torej situacija. Dodal nisem ničesar, lepšal nič — kot sem videl in slišal, tako poročam — in da je to resnica, mi prijajo lahko vse naselbine, koder sem se mudil.

Minnesota vstaja — žive!!

Kupite liberty bond! Tri dni je še čas.

Pridobite novega naročnika za "Prosveto" — ne čakajte druzega kontesta!

SLEPAR PRIJET.

Colorado Springs, Colo. — Sem so privedli Stanley Edward Fenstona, ki se je skozi dva tedna izdajal v Chicagu kot lajtnar drugega razreda, da se zagovarja na obtožbo, da je izvalil denar z napačnimi obljubami in da je nastopal kot armadni oficir, dasiravno ni imel pravice nositi oficirsko uniformo.

Ko je Fenston sleparil po Colorado Springsu, je pravil, da je član predsednikovega vojaškega štaba. Kasneje se je izvedelo, da je Fenston gobezdač in blufar, a ko so ga hoteli prijeti, ga ni bilo več v mestu.

Fenston je večkrat menjal svoj vlog. Na atlantiškem obrežju je igral ranjenega kanadskega vojaka. Zdaj je njegova sleparska karijera za nekaj časa končana.

DOPISI.

Cairbrook, Pa. — Željno smo pričakovali od starke zime, da nam da slovo za letošnje leto ter nam pravi prostor gorki spomlad.

Tudi pri nas je postalo žilno. Tudi pri nas je postalo žilno. Tudi pri nas je postalo žilno.

Delo je vredno svojega plačila. Delo je vredno svojega plačila. Delo je vredno svojega plačila.

John Zalar. (Če ste čitali pravila, morate vedeti, da takrat, kadar je iniciativni predlog na splošnem glasanju, odpade o njem vsako upravljanje v glasilu jednote.)

Kapite liberty bond! Tri dni je časa. Kapite liberty bond! Tri dni je časa.

Dunlo, Pa. — Dne 22. aprila je smrtno ponesrečil rojak Miloslav Majcel, član društva Raj, št. 10, SNPJ.

Nesreča se mu je pripetila v Henriete Coal Mine Co. št. 1. Nekako ob 10. dopoldne je pešal svoj voziček, naložen s premogom, s prostora kjer je delal.

Star je bil 45 let. Doma je bil v Rimskih Toplic na Spodnjem Mizenem. V stari domovini živi s svojo ženo in 3 hčere, v Ameriki pa v mestu, ki živi v Winterquar.

Če bi bil 45 let. Doma je bil v Rimskih Toplic na Spodnjem Mizenem. V stari domovini živi s svojo ženo in 3 hčere, v Ameriki pa v mestu, ki živi v Winterquar.

Kapite liberty bond! Tri dni je časa. Kapite liberty bond! Tri dni je časa.

LISTNICA UREDNIŠTVA. J. Ambridge, Pa. — Kaj bo vladala s posmrtninami, kaj bo dedila žive v starem kraju, kaj bo težko reči. Ve se to lotiti, da vlada zahteva izplačitev takih posmrtnin departmen-

umrli v Zedinjenih državah med to vojno. Ker bodo države nekoč vendar morale živeti v miru in ker v Nemčiji tudi ne bo vedno kajzer bog, je upanje, da se bo koncem konca napravila pogodba, ki bo omogočila izplačanje takih malih svote, kot so posmrtnine dedičem.

Liberty bondi so kakor denar. Nosite jih, lahko v žepu ali jih imate shranjene kjerkoli, oni predstavljajo svojo vrednost in daste jih lahko tistemu, komur sami hočete; v stari kraj jih med vojno seveda ni moglo pošiljati. Po vojni pa se bodo pošiljali, kamor bo kdo hotel, ker se bodo menjali v inozemskih bankah ravno tako kot v ameriških.

Inozemska legija v Franciji.

Že marsikdo je čul kaka poročila o "inozemski legiji," ne da bi vedel kaj več o tej vojaški organizaciji. Pred vojno je obstajala iz ljudi, ki jih je veselili vojaški stan čez vse in iz ljudi, ki so se iz enega ali drugega vzroka umaknili javnemu življenju; nesrečne ljubezni in druge ljubimске afere so pošiljale ljudi v Inozemsko legijo; v njo so pristopali ljudje, ki so zapravljali svoje premoženje s špekulacijami in tu di hudodeleci; to so bili ljudje, ki so hoteli biti pozabljeni v svetu in mesto v samostan so vstopili k regimentu, ki je užival svetovni sloves. Nikogar se ni vprašalo za kake listine, kdo si in kaj si. Povedal si ime, kakoršno že, pod katerim so te v legiji poznali in s tem so se zaprla vrata za teboj in za svet si postal kot prejšnja oseba mrtev.

Vojaki legije so ljudje iz različnih poklicev življenja; vse pa družijo nekaka narurna vez, vsi čutijo skupnost in razumevanje drug drugega.

Vojak je vojak, pa naj je bil v življenju že kakoršnegakoli poklica in iz kateregakoli dela sveta prihaja; med seboj se razumejo mnogo bolj, kot pa prej ravno isti ljudje v civilnem življenju. To velja v toliko večji meri za vojake v inozemski legiji. V nji so zastopani Španci, Italijani, Angličani, Nemci, Danci itd. Vse te ljudi družijo nekakšen komunizem in med seboj so tovariši in največji prijatelji. Ljudje, ki so imeli na vesti kake zločine, so se družili bolj med sebi enakimi, ker so lažje razumevali drug drugega. To so bili v splošnem ljudje, ki so izgubili vsa upanja v vse druge poklice življenja, od katerega niso ničesar več pričakovali. Inozemska legija je imela v svojih vrstah ljudi iz vseh krajev sveta s različnimi znanji in različnih stanov. S pomočjo železne discipline so iz njih napravili najboljše vojake, ki so si v francoski vojaški zgodovini proslavili v različnih delih sveta, po divjih in težko pristopnih krajih.

Taka je bila Inozemska legija pred napovedjo vojne med Nemčijo in Francijo. Danes ima ta legija popolnoma drugačen značaj. V pričetku te vojne so bili po raznih nevtralnih deželah ljudje, ki so se želeli boriti na strani Francije in njenih zaveznic, ki pa niso mogli in niso smeli prelomiti nevtralnosti svoje države, toda njihov nagon za borbo je bil tako močan, da so odpotovali v Francijo, kjer so jih ustavili pod zastave Inozemske legije. Slednji niso bili zločinci, bankerotni finančniki in druge take creature, nego vsakdanji ljudje, ki so hoteli v armado le za ta slučaj, da se bore proti Nemčiji. Ti ljudje so spremenili značaj Inozemske legije. V njo je vstopilo zelo mnogo Amerikancev, ker takrat je še vladala prijateljska pogodba med kajzerjevo državo in ameriško republiko, zato so morali svoj bojni čut uvesti v francoske polke pod komando Inozemske legije. V velikem številu so prihajali Španci in to velja tudi za državljane švicarske republike. Ti ljudje, kot omenjeno, so prihajali iz vsakdanjih ljudskih krogov s prostro izobrazbo. Zato jih stari člani legije niso upoštevali, ker je bila razlika med ljudmi, ki so pristopali v legijo pred to vojno in med ljudmi, ki so pristopali tekom vojne, prevelika. Od kraja je bilo med njimi precej mržnje, toda vojne razmere so jo že nekoliko ublažile, dasiravno se te dve vrsti ljudi ne bo dalo nikdar popolnoma spriznati, kajti razlika

karakterjev je nepremostljiva. Stari legionarji smatrajo tiste, ki so pristopili tekom vojne, le nekake priveske, ki bi radi postali slavni na stroške vojne, dasiravno niso nikaki vojniki. Prostovoljci pa smatrajo stare legionarje za nekake plačane vojake in pustolovce, ki so pristopili v legijo največ iz materijalnih razlogov. Nekateri trdijo, da so oboji v zmoti.

Za prepire med njimi ni časa, kajti sedaj je za armade dosti drugega dela. Stotisoče jih leži po zakopih, koplje in gloda, se bori na življenje in smrt s stotisoči nemških vojakov. Kdo bi sedaj mislil in se prepiral za vsakojake malenkosti? Vsi imajo sedaj samo eno željo: Ponesti francosko zastavo zmagovalno v boj.

Bilo bi krivično, če bi dvojnili v patriotizmu starih legionarjskih čet. Oni ljubijo Francijo in to nič manj, kot če bi bili člani francoskega naroda. Leta bojev v različnih podnebjih so jim priljubili francosko trikoloro. Kaj pa je potem razlika med stari in novimi četami Inozemske legije, če so oboji navdušeno bore za zmago francoskega orožja? In vendar je razlika. Legionarji se bore na povelje, ker so vzeli vojaški stan za svoj poklic, pa če bi bil boj opravičen ali ne. Če bi jim reklo poveljstvo: Prodirajte v Belgijo, tako kot so storili Nemci," bi bili to storili brez vsakega ugovora. Oni ne vprašajo, ali je boj pravičen ali ne, nego oni so vojniki stare šole. Kamor jih pošljejo, tam se bore. Zaka, to jim je vse eno. Tako opisujejo poznavalci legionarjev stare šole njihov značaj.

Novi legionarji, ki so pristopili tekom te vojne, se bore za princip demokracije. Največ jih je prišlo v legijo vsled kršitve belgijske nevtralnosti od strani Nemčije in njihova želja je mlačevati to barbarstvo in prelomitev mednarodnih postav. Če bi bila Francija kriva, bi ne bilo teh legionarjev v vrstah njene armade. Ostali bi doma, ali pa bi iskali priliko boriti se za principe v drugih armadah. Zanje je vprašanje idej in principov. Ti so jim bili na vidiku, predno so se vpisali v francosko armado. Simpatizirali so z njo; je napačna po sovražniku, ki je takoj od začetka vojne navall nanjo z vso svojo silo ter ogrožal njeno neodvisnost. Na svetu so vedno ljudje, ki so pripravljene žrtvovati življenje in vse, kar jim je drago, za ideje in principe. Tisoče prostovoljcev Inozemske legije krije danes zapadna bojišča. Sli so, ne zato, ker so morali iti, nego ker so sami hoteli, ne zato, da dobe tistih pet centov plače na dan, ali nekoliko več, kadar se nahajajo v strelskih jarkih, nego zato, ker se jim je zdela borba Francije njihova borba. Sli bi, četudi ne bi dobili centa plače. Vse nekaj drugega je s legionarji, kakoršne je poznal svet pred vojno. Oni zahtevajo redno svojo plačo. Za plačo, in ker so se popolnoma posvetili pustolovstvu, so bili pripravljene pohajati po tropičnih krajih Afrike in se boriti s tamošnjimi divjimi rodojci. Pustolovstvo, pa četudi nevarno, jim je bila zabava, ker so umrli za vse druge načine življenja. Svoje plačo so zahtevali, ker vsi pustolovci rabijo denar. Če bi ga jim vodstvo odkrilo, bi pustili službo. V tem oziru je med četami, ki so vstopile v Inozemsko legijo med to vojno in med onimi, ki so jo tvorili pred vojno, velika razlika, razlika, ki je s stališča principov nepremostljiva.

Odkritorečen pogovor. "Ti bi toraj rad poročil mojo hčer; ampak, dragi prijatelj, ti nimaš nikakih sredstev za vzdrževanje družine."

"To vem jaz sam, gospod, zato pa želim roko vaše hčere."

"SLOVENSKA DRUŽINA"

Vsebinska aprilove številke je naslednja: Vasovalec. — Črtica. — Zelte. — Pesem. — Romanje Jerneja Tomača. — Povest. — (Dalje.) — Vineta. — Pesem. — Rudarjevo življenje. — Roman. — Zgodovina Združenih držav. — Zgodovinski spis. — (Dalje.) — Pomladi 1. 1918. — Pesem. — Nesvanta. — Črtica. — Sultanove sandale. — Pesem. — Kako svijtajo ravnice. — Poučen članek. — Naše čitalnice. — Poučen članek. — Slovenski Narodni Domovi. — Poučen članek. — Gseli. — Pesem. — Naše književnost. — To in ono.

Slike Simon Gregorčič. — T. Grigorovič Ševčenko. — Slovenaki Narodni Dom v La Salle. — Oglasi.

Slovenec in Hrvatje: To vam je edini in največji slovenski leposlovn in znanstveni mesečnik v Ameriki. List je potreben vam. Zato ga morate tudi podpirati v vsakem oziru. "Slovenska Družina" prihaja med vas v vašo korist, v vaš prid. Zato se naročajte nanjo v kar največjem številu. Trgovci, obrtniki in drugi podjetniki naj jo podpirajo z oglasi. Vsak naj stori svojo dolžnost, in to narodno podjetje bo uspevalo in napredovalo celemu slovenskemu narodu v ponos. Naslov: Slovenska Družina", 115—7th. Str.; Calumet, Mich. Naročnina za celo leto \$3.00, za pol leta \$1.60.

VSAK navdušen član za Slovensko Narodno Poljarno Jednoto se naroči na "Prosveto".

NAZGANILO.

Nekaj stenskih koledarjev smo prejeli nazaj po ekspresu in če je katero društvo, ki jih želi imeti, mu jih sedaj lahko pošljemo nekaj, sicer so precej zmečkanj. — Filip Godina, upravitelj.

STALNO DELO

Naši delavci zaslužijo dobre plače in niso skoro nikoli odpušteni iz dela. Mi imamo še nekaj dobrih stanovanj za v najem po nizki ceni. Unijski premogorov. Visok premog. Samo državljanj naj se priglasi za delo, in sicer pri: A. Alex, 701 House bldg. Pittsburgh, Pa., ali pa pridite naravnost na delo v Tippecanoe, Ohio, s B. & O. R. R. železnico. STILLWATER COAL MINING COMPANY.

Vabilo na veselico ki jo priredi Društvo "Slap Peričnik" šte. 166, S. N. P. J. v Prestu, Pa., dne 8. junija t. l. Pričetek točno ob 6 uri. Veselica je namenjena v korist društvene blagajne. Uljudno vabimo vsa cenjena društva in ostalo občinstvo domače in bližnje okolice, da se mnogoštevilno udeleži te naše zabave. Za dobro in točno postrežbo bode skrbel odbor. Vsi na zabavo ta dan! ODBOR.

NEKAJ NOVEGA. Ali že veste za edino slovensko brusilnico in trgovino s vso brivsko opravo? Jas imam v zalogi najfinejšje brivne britve, pasove, stroje za strižiti laso, ter sploh vse brivno in razlino orodje prve vrste izdelka. Z britviljo, ki vam jo jaz nabrusim za 25c do 50c si lahko prihranite letno do \$35 na samudi času in drugih ugodnostih. Ako je vaša britev dobrega jekla vam jo nabrusim, ako pa vidim, da ni dobra vam jo zamenjam s polnim jamstvom in sicer za 25c do 75c. Za one, ki se ne snajo sami briti imam na raspolago brivno stroje (Safety Razors), za katere sploh ni treba na ogledala in ne luči. Mnogo jih je, ki zahtevajo cenik mojih izdelkov. Vsem tem naznanjam, da razpošiljam in sprejemam britve, itd. iz vseh držav širne Amerike, sprejemam v popravo tudi vsakovrstne puške, samokrese. Tudi naročim iste na željo naročnikom. Vedno skušam vsem dobro ustredi. Vsa dela, popravila ali naročnine, se pošiljajo potom Parcel Pošte. Zpomnite si, da sem edini ameriški specialitet v ti stroki v Združenih državah. Ako mi ni mogoče postreči odjemalcu v njegovo korist in zadovoljnost, naj si vsak blagovolj odštati blago zastoj. ROJAKI! Ako potrebujete dobro britvo, škarje, nože, itd. pridite ali pa pišite, na spodaj naznanjen naslov, jaz jamčim dobro in točno postrežbo v vaše zadovoljnost. Ne ličite enakih stvari po lekarnah ali mesnecah, ampak obrnite se do strokovnjaka in gotovo boste dobro postreženi. Se priporočam vsem s bratekim pozdravom F. K. BAUZON CLEVELAND, OHIO. 5920 St. Clair Ave., Ohio State Tel. Central 8974 K.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja. Skoro že 30 let se Trinerjevo zdravilo uspešno rabijo s največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega varstva, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čiščenje od strani številnih odjemalcev. Malo povisane cen je sedanja potreba, da se obrani zasluživa vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo soper draginja za vseh številnih potrebiteljskih naših, a novi vojni davek nam je spodbil še sadaji steber in morali smo cone nekoliko povisati. Vsek prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebitelne, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče dragtjavi okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje. Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznih jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodca in odstrani iz notranjine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen briog slotovnih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno kareče rudeče vino. V zadevi zabasnanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadno slabosti, kakor tudi v želodčnih neprilikih, ki rade nadlegujejo ženske ob premenhli bitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, že rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah. Trinerjev LINIMENT profers vselej v kuroh bolečine, zato pa je elasti v slučaju protisa, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otreplosti glavojev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jaka je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgoenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah. Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rebo smotraj. Posobno za ispiranje grla in ust; listotako za čiščenje ran, lupuščajev in drugih kožnih otvrorov. Dobi se v vseh lekarnah. NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH NAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1918, GRAND PRIX—PANAMA 1918. JOSEPH TRINER Manufacturing Chemists 1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

Nadaljevanje s 6. str.)

Da so potem zanetili pravdo, so zahtevali vse, ime, društveni de...

Slovensko pevsko društvo "Slovenec" je komaj eno leto staro, pa si je že tekoma tako kratke do...

In tako bo sedaj ob svoji obletnici priredilo zopet veliko zabavo v Hrvatski cerkveni dvorani...

Zapelo nam bo par lepih slovenskih pesni, izvajala se bo zanimiva in poučna deklamacija, in društveni člani bodo vpriporili veliko in nadvse zabavno burko "Lumpacij Vagabund ali zanikrna trojica"...

Sivanka, Kveder in Limež, ta zanikrna trojica ga bo lomila na odru, da bodo vsi navzoči skoro popokali od smeha. Torej v nedeljo, dne 19. maja ob dveh popoldne in ali ob sedmih zvečer vsi Slovenci in Hrvatje na Calumetu v Hrvatsko cerkveno dvorano, pa se ne boste kesali! Kdor bo pa ostal doma za prejšjo, mu bo žal do smrti, da se ni vdeležil te zares zanimive in zabavne prireditve.

Peter Toča.

vsi, da je Slovincu ljubezen do tepe pesni takorekoč vcepjena že ob rojstvu v arce.

Zapelo nam bo par lepih slovenskih pesni, izvajala se bo zanimiva in poučna deklamacija, in društveni člani bodo vpriporili veliko in nadvse zabavno burko "Lumpacij Vagabund ali zanikrna trojica"...

Sivanka, Kveder in Limež, ta zanikrna trojica ga bo lomila na odru, da bodo vsi navzoči skoro popokali od smeha. Torej v nedeljo, dne 19. maja ob dveh popoldne in ali ob sedmih zvečer vsi Slovenci in Hrvatje na Calumetu v Hrvatsko cerkveno dvorano, pa se ne boste kesali! Kdor bo pa ostal doma za prejšjo, mu bo žal do smrti, da se ni vdeležil te zares zanimive in zabavne prireditve.

Peter Toča.

Naznanila in vabila

Johnstown, Pa. — Naznanjam članom društva Adria, št. 3, S. N. P. J., da se bodo glede namerovalne gradnje Slovenskega narodnega doma vršile izredne seje vsako zadnje nedeljo v mesecu. To je bil sklep zadnje redne seje dne 14. aprila. Vsaokomesečne izredne seje se bodo vršile toliko časa, dokler se ne uredi stvar glede slovenskega doma. — Ker ima zadeva za našo naselbino veliko važnost, je potrebno, da se polnoštevilno udeležujete teh sej ter a tem pomagajte k hitrejšemu uresničenju naših ciljev. — Agitirajte za najboljšo slovensko podporno organizacijo S. N. P. J. in njeno društvo Adria, ki je najbolje društvo tega okraja. — Apellirani na člane in članice našega društva, da redneje plačujejo društvene prispevke. Če pa ne morete iz kakšnega posebnega vzroka plačati pravočasno, morate stvar vsaj javiti društvu, oziroma tajniku. Društvena blagajna ni v nikakem slabejšem stanju, denarja pa potrebujemo veliko za novi dom. Kakor vam je znano, smo kupili stavbišče za novo dvorano na Chestnut ulici. — Vršimo svoje društvene dolžnosti ter združimo naše moči in napredek nam bo zagotovljen. — Jos. Bečaj, tajnik.

West Park, O. — Opozorjam člano društva Delaware, št. 257, S. N. P. J., na zaključek zadnje redne seje, ki je sklenila, da se vrše v bodoče seje našega društva vsako tretjo nedeljo v mesecu mesto prve, kakor dosedaj, v savadnih prostorih. Zelim, da bi se članstvo redneje udeleževalo sej kot dosedaj. Vedno so emi in isti člani pri sejah, na katere odpade vse društveno delo; kritizirajo pa največ tisti, ki se ne vdeležujejo sej in tudi svoje kritike ne obračunajo na sebah, nego po drugih lokalih. — Udeležite se vsaj vsake tretje redne seje, kot zahtevajo pravila, v nasprotnem slučaju bomo prišlijeni s takimi člani postopati po pravilih. — Pozivam vas na polnoštevilno udeležbo seje, ki se vrši dne 19. maja. Na dnevnem redu bo več zelo važnih stvari. — Cecilia Brodnik, tajnica.

Lowell, Ariz. — Pozivam članstvo društva Arizona, št. 212, S. N. P. J., da se polnoštevilno udeležijo seje dne 5. maja. Na dnevnem redu bodo volitve tajnika in blagajnika, ker je meni nujno, da se nadalje obdržavati ta urad. Sedaj je pri društvu zopet dovolj močih, pa bo lahko eden ali drugi sprejel ta urad. Seja 5. maja se vrši v savadnih prostorih. Zelim od vas, da se udeležite vsakekor številnejše, kot pa zadnje seje 7. aprila, ki nismo mogli udeležiti zaradi premajhnega števila navzočih članov nisoar sklepati. — Mary Supancich, tajnica.

Frontenac, Kans. — Naznanjam članom društva Celje, št. 27, S. N. P. J., da je bil sklep zadnje seje, da se prihodnja seja vrši dne 5. maja v dvorani Zdravne prodajalne. — Math Skerbine, tajnik.

Jenny Lind, Ark. — Opozorjam člano društva Smarica, št. 24, S. N. P. J., na se malo bolj zanimajo za društvene seje. Nekaj članov je, ki to dolžnost popolnoma zanemarjajo. To ni pravilno. Vsi imamo pri društvu enake pravice in vsi moramo izvrševati tudi enake dolžnosti. Upam, da bodo prizadeti člani vzeli na znanje to naznanilo, oziroma opomin, ter se udeleževali sej v boljšem številu. — Ako ne, se bo moralo s njimi obravnati po pravilih. — Frank Kline, tajnik. — (Naznanilo za veseličo smo izpustili, ker ste nam ga prepisno poslali, a sedaj bi priobitve ne imele pomosa. Op. ured.)

Pueblo, Colo. — Naznanjam članom društva Orel, št. 21, S. N. P. J., da je bil zaključek zadnje seje, da se mora vsi članovi in društveni prispevki plačevati v dvorani, kadar se vrši seja. Nadalje je bilo sklenjeno, da tajnik ne sme pobirati ascasementa na domu od članov, ki bi se lahko udeležili seje. Od tega sklepa so izvezli te bolniki in tisti člani, ki so zaposleni ali odsotni od društvenega sedela. — Zato je sedaj opozorjam vse člano, ki se lahko udeležujejo sej, na ta zaključek, da ne bo pozneje izgovarjanja. Jed, "nismo vedeli". — Društvo je tudi zaključilo, da se bo vsakega, ki se ne bo udeležil vsaj vsake tretje mesečne seje, kaznovalo po pravilih. — To se zaključki društva in dolžnosti tajnika je, da jih izpolnjuje. — Tajnik.

Verona, Pa. — Naznanjam članom društva Notranjska Zaria, št. 216, S. N. P. J., da se v bodoče obračate v vsakih društvenih zadevah na spodaj priloženih naslovov tajnika. — Prejšnji

tajnik se je izselil iz te naselbine. — Anton Kuzlefo, Box 321, Verona, Pa.

Lorain, O. — Opominjam članstvo društva Bled, št. 17, naj se številnejše udeležijo društvenih sej. Vedno imamo kakšno splošno glasovanje, iniciativne predloge in sedaj razpravo o konvenciji, kateri moramo povečati kar največ palnosti, če bomo, da ji omogočimo napraviti zaključke, ki bodo v korist naše organizacije. Vsako glasovanje, debateranje in razpravljanje o predlogih na društvenih sejah je pa zelo stakločno, če se udeležuje komaj ena tretjina članov seje. — Pri društvu so člani, ki bi lahko a svojo značilnost nogo koristili društvu. Člani, ki imajo različne izkušnje in znanja, lahko s svojimi nasveti, diskusijami in predlogi veliko pomagajo na društvenih sejah. — To je važno ne samo za društvo in njegovo, nego tudi za napredek naselbine. — Pričetek naših rednih sej je ob 9. jutraj. Udeležite se sej kakor pogosteje točno. Če imate še kakšne druge opravke tisti dan, ko se vrši seja, jih lahko izvršite po seji. Tisti, ki morajo delati zvečer, se tudi lahko udeležijo seje, kajti po seji je še dovolj časa za spanje in počitek. — Seje se morajo vršiti stvarno, strogo po dnevnem redu. Ako se vodijo seje po tem sistemu, so kmalu končane in tistih par ur, včasih niti toliko ne, vsakdo lahko prebije v dvorani. — Nekateri člani zelo radi zanemarjajo dolžnost plačevanja ascasementa. V smislu sklepa društvene seje se zalogi iz društvene blagajne samo za en mesec in ne več, ako se prizadeti član ne zgleda na pristojnem mestu in pojasni zadevo. Takim zanemarjanjem plačevanja prispevkov sledi suspendacija prizadetih članov; v tem slučaju izguba vsaj podpore ako zbole dotični mesec, v katerem so suspendirani. Kaj pomaga takim članom, če so zavarovani za dva ali tri dolarje bolniške podpore na dan, če jo pa veselo suspendacije niso doleteli. Ako zanemarjate plačevanje ascasementa trikrat zaporedoma, sta po pravilih člani iz jednote; v tem slučaju sima več jednota in društvo do vse nobenih obveznosti. Kaj je vam koristilo, če ste bili morda leta član podporne organizacije, če ste jo pa enega dne veselo vaše lastne malomarnosti izgubili? Koliko takih članov je nekaj dni ali tednov po suspendaciji zbolelo, ali so posreščili in bi nujno rabili podporo, a jo veselo svoje malomarnosti ter omalovaževanja društva niso bili deležni. Pravijo, da skušnje izve človeka. Tako izkušnje so zelo dragi poiskusi, zato priporočam članstvu, naj jih v tem slučaju zadovoljijo izkušnje drugih. — Poleg vseh teh stvari bi moralo članstvo društva posvetiti več svojega prostega časa za pridobivanje novih članov društvu in novih naročnikov na Prosveto, ki je najboljši slovenski dnevnik v Združenih državah, urejevan v smislu razredno zavednega delavstva, ki so mu delavski interesi nad vse druge. Tak dnevnik bi moral zahajati v vsako slovensko bisto, zato pa ga je treba razširati med našimi rojaki, kjerkoli nam manee prilika. — Kadar vam poteče naročnina, je ne smete pozabiti obnoviti. — Tistim, ki so se mi pritoževali, da ne prejemaajo redno lista, naznanjam, da sem podvel vse potrebne korake, da se temu odponore. — Člane našega društva prosim, da mi naznanijo na prošnji iz glavnega urada, koliko je kateri kupil libertij bonhovi, prve, druge ali tretje izdaje, ravno tako tudi, koliko je kdo kupil volnovarčevalnih znamk. Nič ne de, kje ste jih kupili, pri društvu, na banki ali v tovarni. Vlada dobro ve, da so povsod na prodaj, toda ona ne ve, za koliko jih je vsaki naročnik kupila; — Vlada se je obrnila do brataških organizacij in tudi zastopniki naše jednote so bili pozvani v Washingtonu od zakladničarja tajnika McAdeea, ki jim je dajal navodila in priporočila, kako naj pomagajo vladi v tej vojni. — V koliko je naša jednota in članstvo storila v tem oziru, se natančno ne bo vedelo prej, da sporod društveni tajniki rezultat prodaje glavnega tajnika, ki bo potem lahko poročal na pristojna mesta rezultat kampanje med članstvom S. N. P. J. Če imamo pri rokah natančno število, s njimi lahko zamašimo usta tudi tistim, ki nam radi mečejo v obraz, da niso storili, naj si bodo že naš rojaki, ali pa drugorodni. — To je važno, da vsi vpoštevatmo. — Kupujmo bonde in znamke, potem pa poročajmo rezultat. — Če storimo našo dolžnost, se nam ne bo moglo oditati, da nismo pomagali vladi ob uri potrebe. — Tajnik. — (Čas ni dolocen; kadar koli imate poročilo izpolnjeno, ga pošljite; preje ali pozneje, nite ne de, samo da ga pošljite. Op. ured.)

Greenland, Mich. — Članstvu društva Novi Dom, št. 28, SNPJ, naznanjam, da sem odločil tajniški urad veselo proslaviti, veselo tega prosim, da se v bodoče obračate v vseh društvenih zadevah na novega tajnika Josip Miheliča, Box 118, Greenland, Mich. — 2 bratškim pozdravom, Tomo Dumenčić, prejšnji tajnik.

Struthers, O. — Naznanjam članom društva Pomoč v sili, št. 277, SNPJ, da sem prevzel dne 14. aprila, tajniški urad ob brata Jos Polanca. Vsi ki imate kak opravke s tajniškimi uradom društva, se v bodoče obračate na sledeči naslov: John Yaklich, Box 302, Struthers, O.

Nokomis, Ill. — Naznanjam članstvo društva Nokomiških Slovencev, št. 209, SNPJ, da poseti našo prihodnjo sejo, ki se bo vršila dne 5. maja, zastopnik društva Illinois, št. 47, SNPJ, iz Springfields. Razpravljalo se bo o zelo važnih zadevah, tikačče se nekakšne konference. Zato naj vsi na sejo dne 5. maja. — Frank Porenica, tajnik.

Terza Haute, Ind. — Opozorjam člano društva Delaware Veselo, št. 221, SNPJ, da naj točnoje plačujejo ascasement. Mislil, da ima vsak član doma jednota stenski kolektor in lahko ve, kedaj je 24. v mesecu. Prosim, da to vpoštevat. — Najbolj naznanjam tistim, ki zelo kupijo volnovarčevalne znamke, naj jih kupujejo potom društvenega tajnika iz gl. urada SNPJ. — Peter Zaidarčič.

Frontenac, Kans. — Opozorjam članstvo društva Sponladanske Vjoličice, št. 164, SNPJ, na sklep društvene seje, ki se glas, da mora vsaka članica pripraviti 50c v društveno blagajno. Ta izredni društveni ascasement se bo plačeval tri mesece, vsak mesec po 50c. — Anna Rudman, tajnica.

Lawrence, Pa. — Opozorjam člano društva Prosveta, št. 246, SNPJ, naj nekoliko redneje in točnejše prihajajo k društvenim sejam. Kdor se ne bo v bodoče udeležil vsaj vsake tretje seje, se bo kmalu postopalo po pravilih. — Naznanjam tudi, da priredi gori omenjeno društvo veseličo dne 11. maja zvečer v korist društvene blagajne. — Slovenskemu občinstvu tu in v okolici se za udeležbo na tej zabavi uljudno priporočamo. — Tajnik.

Greenland, Mich. — Članstvu društva Novi Dom, št. 28, SNPJ, naznanjam, da sem odločil tajniški urad veselo proslaviti, veselo tega prosim, da se v bodoče obračate v vseh društvenih zadevah na novega tajnika Josip Miheliča, Box 118, Greenland, Mich. — 2 bratškim pozdravom, Tomo Dumenčić, prejšnji tajnik.

Struthers, O. — Naznanjam članom društva Pomoč v sili, št. 277, SNPJ, da sem prevzel dne 14. aprila, tajniški urad ob brata Jos Polanca. Vsi ki imate kak opravke s tajniškimi uradom društva, se v bodoče obračate na sledeči naslov: John Yaklich, Box 302, Struthers, O.

BANKET

Slovenski delavski Sokol "Chicago" vabi svoje prijatelje in prijateljice na banket, kateri se vrši v soboto dne 4. majnika ob osmih zvečer v Hrvatskem Sokolskem Domu, na 1903 So. Racine Ave. Vstopnina za gospode \$1.50, za dame 75c. Za ples in dobro zabavo bo v obilni meri preskrbljeno. Vstopnice se dobe v predprodaji pri John Kalinu, 1907 So. Racine Ave.

Marija Šluca

1828 W. 22nd St. Chicago, Ill. Telephone Central 4729. Izkusena in s državnim dovoljenjem potrjena BABICA se uljudno priporoča slovenskim in hrvatskim ženam in otroškim Slovincem.

August Zajc

Naznanjam cenj. rojakom v Milwaukee in okolici, da sem otvoril Gostilno s keglijščem. Priporočam se vsem društvam in klubom, da upoštevajo moj prostor, za alu-čajne prireditve s kegljanjem za dobitke. Imam tudi opravljene sobe za potnike. Točna in dobra postrežba. (Tel. Hanover 3277). 500 National Av. Milwaukee, Wis. (Adv.)

EDINI SLOVENSKI KROJAC

RDOLF J. MESNAR, 5239 Butler St., Pittsburgh, Pa., se priporoča vsem Slovincem v Pittsburghu, in okolici. Zdravljenje s gibanjem po švedskem načinu. M. J. CALLAN, učitelj telesnega gibanja za zdravlje. 6200 Penn Ave., Vilsack Bldg., Pittsburgh, Pa. Imamo tudi oddelek za ženske. Telephone: 7221 Highland.

Lahko odločilna stvar.

Ako trpite vsled želodčnih neprilic, neprebave, zabasnosti, napenjanja, glavobola, slabega spanja, nervoznosti in splošnih slabosti, — in če ste previdni — boste vzeli v teh slučajih kako znamenljivo zdravilo ter ne boste nikakor čakali, da bi se vaše stanje poslabšalo. Najbolj znamenljivo zdravilo je Trinerjevo ameriško eliksir grenko vino. To vino izčišča želodec in črevesje, pospešuje prebavo, povračuje okus (tek) in ureja ves notranji sistem. Dobljava se v lekarnah. Cena \$1.10. — Za prehlad in kašelj, ki sta sedaj na dnevnem redu, vzemite Trinerjevo "Coph Sedative"; cena 25 in 50c; v lekarnah; po pošti 35 in 60c. Za revmatizem in nevralgijo je Trinerjev Liniment neprekosljiv, 45 in 75c. — Jos. Triner Co., 1333—1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Videti se pravi verjeti.

Mi ne dvomimo v čitatelje "Prosvete", ki so čitali naš prvi oglas, kateri je bil pred nekaj časom priobčen v listu, da niso verjeli niti polovice, kar je bilo tam povedano. Vsem tem pa sedaj pravimo: "Pridite in se prepričajte". Mr. Stefan Golijan, 614 Chestnut St., Johnstown, Pa., je prišel in se je tudi prepričal.

Mi smo peljali gospoda Golijana po vsi naši koloniji, kjer smo si ogledali veliko kmetij, videli smo izvrstna polja, nektera med njimi so že lepo poračena, čeravno je bilo še zgodaj v mesecu aprilu. On je videl izvrstne njive krompirja, nektere med njimi, na katerih so kmetje ravno kopali krompir. Videl je izvrstno čebulo, repco, salato in druge zelenjavi v ozbilju. Videl je razno sadno drevje, češnje, slive, hruške, jabolka, fige in drugo sadno drevje, polno sadja. Sam je jedel jagode in murve, medtem ko je potem, kadar je prišel domov, nam pisal, da je tam hudo snežilo in bila je ostra zima. Pil je našo vodo in jo pohvalil, da je izvrstno dobra. Videl je ljudi, ki so prišli sem pred nekaj leti le z nekaj sto dolarji, ki so pa zdaj že na potu samostojnosti. Končno, ko je vse videl na svoje lastne oči, si je izbral tudi on 40 akrov zemlje tukaj in se odločil, da bo tu njegov bodoči dom. Obljubil nam je, da bo svetoval vsem svojim prijateljem, da naj tudi oni store tako.

Mi smo mu pokazali velik kos naše zemlje, ki je skoro popolnoma na ravnini, katero bomo prodali po \$12.00 do \$15.00 akre, s katero lahko ustrezemo velikemu številu Slovencev, ki si lahko napravijo svoje mesto, vašo lastno šolo in cerkev. Ako se priglasite dovolj SLOVENCEV in kupi tu zemljo, mi jim podarimo kos zemlje, kjer si lahko sezidajo šolo in cerkev. Sedaj sta tukaj dve ljudski šoli in ena katoliška cerkev ravno ob tem kosu zemlje. Tudi naše večletne skušnje o naseljninstvu vam bodo lahko veliko pomagale pri naseljevanju tu in primogle do gotovega in dobrega uspeha.

Torej ne odlašajte, temveč pridite sem TAKOJ in bodite eden med prvimi pionirji za početek Slovenske kolonije.

Pišite nam v slovenskem ali v angleškem jeziku po našo knjižico, katera vsebuje vse potrebne podatke in pojasnila o ti naši zemlji. Pišite na:

Southern Colonization Company, P. O. Box 741, Alexandria, La. — P. S. Ko pišete, omenite, v katerem listu ste videli oglas.

Nasi rojaki so dobri ljudje. Nič jim ne more tega odrekati. Vedno gledajo na to, da se počitno preživljajo, in mnogi so se pozabili svojo pridnostjo in varčevanju do velikega blagostanja. Kljub temu pa so razni trgovci prav dobro tržili z njimi, čeprav se tega danes več ne zavedajo. Tudi to zadnje bi bilo drugače, da ni bilo coklje, tiste črnozilte coklje med nami. Na jezo te trmaste coklje skrbi našo pevsko društvo "Slovenec". Nam prireja koncerte in vprijetne dramatične igre, za to, da je njihov kojnikemu rovanju in naspevanju le dokaj zabave in neprijetnega življenja med nami. Zadržaja njegova prireditve je tako jako poučna, zabavna, bogata po obirnem vzporedju in dobro postrežana v vsakem oziru. Vse pravke točke so bile izvedene precej v pravilno. Glasovi so se lepo vjemali, in tako prelepo zapela slovenska pesem je segala poslušatelja globoko v srce. Temu se pa tudi ni čuditi. Saj vemo

Vi si lahko primate pri nakupu v dobro poznanem rasprodajalnem pritličju (Basement Store). V dobro poznanem rasprodajnem oddelku, dobitte še poleg mišanih cen tudi kupone "S. & H." Green Stamps, za vanko stvar, če kupite več kot za deset centov. Hranite! Hranite!

THE ROSENBAUM CO. PITTSBURGH, PA. 2-4 Green Trading Stamps in Addition to BEST VALUES.

Sledeča razprodaja je ta teden v šestem nadstropju: Na prodaj so blagovni vzorci in blago raznih kvojev, barv in velikosti. Ženske spomila \$35.00 do \$49.50 se dobe po \$24.50. ženske obleke \$50.00 do \$65.00 se dobe po \$31.50. vredne po \$62.50 do \$79.50 se dobe po \$39.50. Ženski spomila \$27.50 do \$35.00 se dobe po \$17.50. ženski povrniki, \$37.50 do \$45.00 se dobe po \$22.50. vredni po \$47.50 do \$65.00 se dobe po \$29.50. ženske spomila \$29.50 do \$35.00 se dobe po \$18.50. ženske obleke \$35.00 do \$55.00 se dobe po \$22.50. 2 kosov, vredne \$57.50 do \$65.00 se dobe po \$31.50. V našem znanem pritličju se vam nudijo sledeče ugodnosti: Moška obleka, vredne po \$7.50 do \$20.00. Moška blazna, vredne po \$1.00 do \$2.00. Moški povrniki za del, vred. \$7.20, se dobe po \$2.50. Otroške spomladanske obleke za dečke, izvrstne za blago, se dobe po \$1.98 do \$7.50. Ženske spomladanske obleke po \$13.75 do \$16.75, vseh barv in kroja. Ženski svileni povrniki po \$14.98 do \$18.50, vseh barv in velikosti. Ženska krila po \$4.98. Zelo znitana zena.

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenici. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Velika iznajdba

so te nove vrste (peči) štedilniki, v katerih lahko žgete trojne vrste kurivo. Petrolej ali korozin je veliko cenejši kakor druga kurjava. In v ti peči lahko žgete petrolej, premog in drva. Pridite in si ogledajte te krasne štedilnike, katere prodajam in jamčim za 25 let. Imam napredaj tudi drugo vsakovrstno pohištvo in šezalino. Se priporočam.

Stonich Brothers.
Chisholm, Minn.

Rojaki Pazite!

Ako ste se ponesrečili na železnici, poulični kari ali pri delu in si želite navetja, kako postopati, da izterjate odškodnino, tedaj se zaupno obrnite na mene. Jaz Vam bodem dal potrebno pojasnilo, kako postopati v takem slučaju. Pišite ali pridite osebno.

Anton Zbašnik,
slovenski notar in tolmač
soba 102 Bakewell Bldg., (nasproti Court House)
vokal Diamond in Grant Street, Pittsburgh, Pa.
Telefon Court 3459. Svójí k svojemu.

Največja Sl. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

Spone in stenske ure, pretane in medaljone vseh Slov. Jednot in Zvez, broške, zapustnice, diamantna pretana in lavalirje, verižice, L. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo stazino po naki cení.

PODRUŽNICA
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo se lahko mesečno odplačila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Srajce Velika zaloga

moških srajc \$1.00 do \$2.50
Svilene srajce \$2.00 do \$6.00

Predno kaj kupite oglejte si našo trgovino.

OBLEKE

Izdelujemo moške obleke po meri zaloga inozemskega in tujezemskega blaga. Vedno nizke cene.

Klobuki najnovejši
černi, sivi, zeleni, rjaví in modri 2.00 2.50 3.00 2.50 4.00

Belaj & Močnik 6205 St. Clair ave
Cleveland, Ohio

VELIKI SLOVENSKO-ANGLŠKI TOLMAČ Knjiga obsega poleg slov. angl. slovnice, slov. angl. razgovore in vsakdajno potrebo, navodilo in angleška pisanja, splošne angleške pisem in kako se postane ameriški državljan. Vrhu tega ima knjiga dodatki najvišji slov. angl. in angl. slovar.

Tu je najboljša in najbolj popolna knjiga za proučevanje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naučenca ki bi to knjigo ne imel.

Knjiga trdi in okrasno v platni vezavi (430 strani), volja \$2.00 in je dobili pri

V. J. Kubelka,
630 W. 145th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

Pri prehladih
vzgetite vrt in pivo, kakor tudi stopala s Dr. Richter-jevom

PAIN-EXPELLER

Ustvarja takoj olajšave in prijetno. Jediné pravi s varstveno znamko sidra. 20c. in 50c. v lekarnah in nasproti od F. A. D. RICHTER & CO. 14-20 Washington Street. New York, N. Y.

POTREBUJEMO
Livarje in pomagalec v livarni. — Stalno delo, dobra plača. Tovarna česalnikov. Pridite osebno ali pa pišite na: Buhl Malleable Co., Wight & Adar St., Detroit, Mich.

Pisec GREGOR KOROBAC pl. GAJŽLA.

Jako dolgočasno je postalo v Ciceru, odkar so pregnali moje muzikalne žabje sosedje iz njih domovinskih luž. Pusto je in tiho po vsej okolici "no man's land" med Ciceru in Chicago, kakor na obrežju Mrtvega morja. Prej pa tako petje! "Vsako jutro "ptičke" moje rano so prepevale. "Morda se bo kdo jezil, kaj vruga vedno pojem o žabah in temu odgovarjam že vnaprej, da imam zato tri važne razloge. Prvič se mi smilijo, ker so brez doma in jerperg kakor jaz, drugič imamo idealno vreme za race in žabe, tretjič pa, ker se kake višje zverine skoro ne upam več lotiti. Nevarnost tišl v tem, ker takoj zlez kak nepoklicanec v zverinsko kožo, če mu še tako malo paše, samo da je dovolj velika. Zadržil se je govorilo o jazbeču in takoj se je dobila dobra dušica, ki je skobacala v jazbečev kostum in se šutila užaljeno. Udarci gajžle, ki so padali po krivih hrbljih originalnih jazbecev, je šutila ta ljubezniva dušica, začeno v jazbečevi "larji" — v domišljiji seveda. Danes sem pa dobil od te dobre dušice ultimatum v obliki pet funtov težkega pisma in vse izgleda tako, kot da me hoče postaviti pred krvavo rihto. Jaz pa v jok, kajpada! Saj je tudi vredno par polovnjakov solz, če hoče kdo po sili jazbec postaviti, ko vsakdo ve, da zanj ne paše. Potem pa ta očitnja: umetnost, postavljen na glavo, inteligence, v ravno taki poziciji, podlost v pravi legi, karakterji s sumljivim znamenjem (?) in še ducat takih ljubeznjivosti. Ah ni to krasno, če človek dobi cel pehar free of charge, gratis in franko! takihle oevirkov, čisto zastonj: — Ljubeznjivi kritičar se ni niti toliko potrudil, da bi se prej informiral koga je Gajžla našajfal, ampak kar planko od feneča in bingo — po glavi! Gajžla je zaidno pot opetala daleč izven Chicago in daleč izven države Illinois, naš dobri prijatelj pa jo je videl svigati po teh-le oskih lokalnih razmericah. Če bi hotel vsi biti ton, kot ga je moj mladi prijatelj v svojem pismu, dejal bi, da boleha na kratkovidnosti in da naj gre k zdravniku specialistu. Ampak Gajžla nima in ni imel nikdar namena mešati krajevno brozgo, da bi postala še bolj mizerna, kakor je že. Gajžla pa tudi ne pripozna nobene komande nad seboj, dokler je njegovo početje v soglaju z zakoni; tudi sugestirati si ne da ničesar in od nikoder, ampak oplete s korobačem tam, kjer se njemu pravdi. Rajši kot bi pripustil, da drugič vodijo njegov korobač, ga ziomí in vrže na gnoj; toliko boljjevika je še vedno v njem! Odgovoren je pa tudi sam zase in SAMO zase, pa za nikogar drugega. Kar enkrat reče, pri tem tudi ostane, pa naj bo govorno pri bari, v luftšifu ali pa na seji. — Kar mi moj mladi prijatelj poje o puncah, je v resnici zelo žalostno, ampak jokati vseeno ne morem. Nisem se pa še nikdar hvalil da imam srečo pri njih, ker bi se itak moral lagati. Če me vlečejo — well, bog jim grehe odpusti — ampak hvalabogu, nisem edini, ne prvi, ne zadnji. Pokažite mi lepo, živahno Evrico, ki ni še nikoli nikogar potegnila, oziroma vsaj skušala potegniti. Eni se dajo, drugi pa ne. Jaz sem bil že nešteto krat v vrstah prvih in bom menda kar ostal, ker sem že navajen. Ako moj mladi prijateljlerji spada v drugo vrsto, to je v razred tistih, ki se ne dajo zapejljati ali potegniti, tudi od najlepših oči, je bil gotovo rojen pod srečno zvezdo (mogoče repatico) in rojenice so ga že v zibelki namazale s čudovitimi žabjami. (I. bliže naj si prste in zahvali po vrsti vse bogove, začeni pri Kupidu. Saj bi tudi mene ne, če bi jih razumel. In kateri možki trdi, da razume fensko, je — po mojem skromnem mnenju lajnjljive ali pa bedak. Kadar bom jaz trdil kaj takega, takrat bom zrel za norišnico in bo najboljšje, da me pošljete po najkrajši poti v Kan-

katee, v tisto veliko hišo — you know. . . !
Mojega mladega prijatelja bi vljjudno opozoril, da še enkrat prečita tisto "storijo" o loveih. Za skupino št. 1 naj vzame Slovensko Republičansko Zdrúženje in potem naj študira nekoliko. V dolini, iz ktere prihaja on, so se večasi majale brihtne glavice, zato upam, da mu ne bo težko priti do pravega zaključka. Pomisli naj še, da je trobentaš na obrežju Erie jezera tisti, ki je "plozal", da bo edino zasluga skupine št. 2, če slovenski narod kdaj dobi republiko, dasi je do zadnjega časa napolnjala svoje "fičefaje" za kralja!
Na zadnji in najbolj košljivi očetek odgovarjam, da res nisem angeljček, kar lahko vsak spozna že po moji pleši, ker pri angeljčkih pleše še niso v modi — pa saj tudi ne maram biti! Kaj bi kot angeljček počel s poticami, ker angeljčki nimajo ust! Potem pa pomislite na plemenito kri grozja, v kateri se skrivajo čudežne lastnosti michiganskega, ohijškega in californijskega solca! Ne, samo angeljček ne! In tisto manjanje s palmovimi vejami — veste da se naveliča praznega dela tudi bitje z angeljsko potrpežljivostjo. Torej ostanem rajši star stric ali pa—
Gajžla.

P. S. — Kaj pravite, ta grdoča od kajzerja pa res laže! Že za prvi april je obljubil priti v Pariz na obisk, minil je pa že prvi maj "njega pa od nikoder ni!" Ni čuda če Korlček na Dunaju zadnje čase tako virtouzno laže, ker mu daje papa v Berlinu tak lep vzgled!

Kupite liberty bond! Tri dni je še čas.

POZOR ROJAKI!
Čenjenim rojakom mesta in okolice Chicago, želim naznaniti, da sem se preselil v mesto Blue Island, Ill. Imam izvrstno gostilno in se priporočam rojakom, da me obiščejo, kadar pridejo sem na semenj, kateri se vrši vsak prvi četrtek v mesecu. So. Halsted poulična kara se vstavi ravno pred mojo gostilno "Slavija", lastnik Andrej Spolar, 112 Western Ave., Blue Island, Ill.

Rojakinjam v Milwaukee in okolico na znanje.

Društvo Venera, št. 192, S. N. P. J. ima sopen popolno pravico poslovanja v državi Wisconsin. V olajšanje agitacije za pridobivanje novih članic je društvo sklenilo, da bo pristopnica v društvo prosta. Ako katera Slovenka želi pristopiti k našem društvu, ima sodej lepo priliko, da se zavaruje za slučaj nesreče, bolezní ali smrti. Ne zamudite te ugodne prilike, ki se vam nudi. Prej ali slej boste rabile podporo, kajti nesreča nikdar ne počiva in pride najraje takrat, kadar se je najmanj nadejamo. — Za nadaljnja pojasnila se obrnite na tajnico društva Ivana Perko, 311 — 1st Ave.

Zastonj

krasni stenski koledar za leto 1918.

Z vsakim naročilom od \$1.00 ali več pridate in svetovno znane lekarske PARTOS v New Yorku.

PARTOLA, za štetenje krvi in štetenje ter sredstvo stolice.....\$1.00

PARTOCOUGH, soper katel in prehljenje..... 1.00

RUMATIN PARTO-PAIN (prašek) soper revmatizem in kostbolj.. 2.00

TIRO, soper glavobolj..... 1.00

PARTO-GLOBY, za jatanje krvi in šivni organice..... 1.00

PARTOLIN, soper izpadanje las.. 1.00

PARTO-BISQUIT, soper nočisto in pokvarjeno kri..... 4.00

Nadalje zdravila za vse notranje in zunanje, kakor tudi tajne bolezní.

Knjgo "Pot k zdravju" pošljamo začetni in pošilnice prosto.

Pisna naslavljaite na:

The Parties Pharmacy
100-2nd Ave. New York, N.Y.

\$18,500,000.00

Z BESEDO: OSEMNAJST MILJONOV PET STO TISOČ DOLARJEV JE POSOJENEGA NA PRVE MARKEČE, HIPOTEČNA POSOJILA IN NA OBVEZNICE; KUPCI TE VŠOTE NISO DO DANES IZGUBILI NITI CENTA.

To je naš rekord, na katerega smo lahko ponosni. Direktor tega odbora je gos. J. F. Stepina, kateri je že nad 28 let v zvezi s tem bančnim poslom in je v ti dobi prodal za \$9,000,000,000 markečev, hipotečnih posojil in obveznic in kot blagajnik in predsednik te hranilnice v času šest let in pol napravil posojil raznim kupcem na markeče, hipoteko in obveznice za \$9,500,000 in niti centa niso izgubili kupci.

Mi imamo vedno napredaj razne prve markeče hipotečna posojila in obveznice v znesku od \$100 do \$20,000. Vi ne morete boljše naložiti svoj denar kot v teh prvih markičih, hipotečnih posojilih ali obveznicah.

AMERICAN STATE BANK

J. F. Stepina, preda. Em. Beranek, podpreda.
Adof J. Krasa, blag.
Pod nadzorstvom "Chicago Clearing House". V zvezi s pošto hranilnico Zdrúženj držav.

1825 Blue Island Ave., vokal Loomis ulice, CHICAGO, ILLINOIS.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš bolí denar in črna darva." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ete zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.

Vsak Slovák mora paziti in hraniti, ke le to je odina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko čeni kot iznajdljivi kamen poslopja na katerim vsaki stromi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna pogolta; kamen na kamen palača". Najtežje je početek ali brus početka ni nikdar nišonar. Zato naj privedite vlagati vaš denar le dase, ampak pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobitte vašo lastno knjižico.

Mi sprejemamo denar za hranilno vlogo in plačamo po 2% obresti od njega.

Pošiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.

Prodajamo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v zajem varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodsko potovanje v stare domovine po vojal.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Kapital, vlogo in prebitak manj nad \$4,000,000.

Edina Slovenska Tvrška

Zastave, repalije, znake, kape, pešake, in vse potrebščine za druž. in jed.

Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske opuške pošiljamo začetni.

F. KERŽE, 3711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2108-42-44 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — —

"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

POZOR ROJAKI!

Spodaj podpisani se Vam priporočam, da kadar ste namenjeni kupiti kaj v zlatarski stroki kakor ure, verižice, priveske, pretane, itd., kakor tudi šenske ure, verižice, zapustnice, zapustne ure, lavalirje, uhane broške itd., da se vedno popred kakor drugje kupite obrnete na mene. Vam garantiram da bodete naj bolj poštešeni in s najnižjimi cenami.

V zalogi imam tudi pretane, priveske, broške, igle itd. različnih Jednot in Zvez. Vsak kos robe je predan pod garancijo.

FRANK STONICH (zlatar),
7 W. MADISON ST.,
Chl. Sov. Bank Bldg. (Room 606) CHICAGO, ILLINOIS

Delo za premogarje. Koks vleči. Navadne delavce.

Premogarji zaslužijo dnevno — 6 do 8 dolarjev. Vleči koks iz peči zaslužijo dnevno — 4 dolarje. Navadni delavci zaslužijo dnevno \$3.25 do \$3.50. — 8 urno delo. — Uprajte takoj v sledečih krajih: Latrobe, Mt. Pleasant, Connelville, Uniontown, Pa. — Vsi ti prostori so blizu Masontown in Fairchance, Pa.

H. C. FRICK COKE CO., SCOTSDALE, PA.

PODPIRAJTE SVOJE ROJAKE!

Izdelujem vsa dela spadajoča v čevljarsko in sedlarsko obrt. Delo jamčim. Nizke cene. Točna postrežba.

Frank Martinjak, Ely, Minn.

NAKLADALCO
z družinami in samce potrebujemo.

THE RELIANCE COAL & COKE CO., GLOMAWE, KY.

Bliznje mesto je Hazard, Ky. Party Co. "Drift" rev. Premog je v višini 4 čevlje in 4 palce. Ni skrlevine. Delo s strojem. Stalno delo. Boljši delavci zaslužijo od \$80.00 do \$120.00 na dva tedna. Odprte svetilke se rabijo. Prodajate dobre hiše s elektrifno razsvetljavo in vodo se doka v najem za \$1.50 od mese in cerkva. Pridite osebno ali pa pišite na: The Reliance Coal & Coke Co., Glomsver, Ky.

Vzemite Louisville Nashville R. R. iz Winchester, Ky. ali pa iz McRoberts, Ky.